T.C.

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

KUAFÖRLÜK VE GÜZELLİK BİLGİSİ EĞİTİMİ

ÇALIŞAN BAYANLARIN SÜSLENMEYE BAKIŞ AÇILARI VE SÜSLENMEDE KULLANDIKLARI YÖNTEMLER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Ayşe YILDIZ

Ankara, 2011

T.C.

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

KUAFÖRLÜK VE GÜZELLİK BİLGİSİ EĞİTİMİ

ÇALIŞAN BAYANLARIN SÜSLENMEYE BAKIŞ AÇILARI VE SÜSLENMEDE KULLANDIKLARI YÖNTEMLER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Ayşe YILDIZ

Tez Danışmanı

Yar. Doç. Dr. Melek ÖZTÜRK

Ankara, 2011

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Ayşe YILDIZ'ın "Çalışan bayanların süslenmeye bakış açıları ve süslenmede kullandıkları yöntemler" başlıklı tezi, jürimiz tarafından Kuaförlük ve Güzellik Bilgisi Eğitimi Alanında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Üye (Tez Danışmanı) : Yar. Doç. Dr. Melek ÖZTÜRK

Üye : Yar. Doç. Dr. Gülşen KAYIKÇI

Üye : Yar. Doç. Dr. Fatma ŞENER

ÖNSÖZ

Bu çalışma, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Kuaförlük ve Güzellik Bilgisi Eğitimi'nde Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanmıştır.

Araştırmanın birinci bölümünü; problem, araştırmanın amacı, önemi, sayıtlılar, sınırlılıklar, tanımlar ve kısaltmalar, ikinci bölümünü; çalışan bayanların süslenmeye bakış açıları ve süslenmede kullandıkları yöntemlerle ilgili konuları içeren kavramsal çerçeve ve ilgili yapılmış araştırmaların özetleri, üçüncü bölümünü; yöntem, dördüncü bölümünü; bulgular ve yorum, beşinci bölümünü; sonuç ve öneriler oluşturmaktadır.

Çalışmanın planlanıp, yürütülmesinde bana yol gösteren ve katkısını esirgemeyen danışmanım Yrd. Doç. Dr. Melek ÖZTÜRK, Ana Bilim Dalı Başkanımız Doç. Dr. Celalettin Rumi ÇELEBİ'ye, bölüm hocalarıma, sevgili arkadaşlarım Öğretim Görevlisi Pınar ÇINAR ve Meryem ŞEN'e, son olarak da maddi manevi desteklerini esirgemeyen aileme ve sevgili eşim Abdullah YILDIZ'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ankara **Ayşe YILDIZ**

2011 Mayıs

ÖZET

ÇALIŞAN BAYANLARIN SÜSLENMEYE BAKIŞ AÇILARI VE SÜSLENMEDE KULLANDIKLARI YÖNTEMLER

YILDIZ, Ayşe
Yüksek Lisans, Kuaförlük ve Güzellik Bilgisi Öğretmenliği Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Yar. Doç. Dr. Melek ÖZTÜRK
Mayıs-2011,

Günümüzde insan yaşamında oldukça büyük bir öneme sahip olan süslenmenin, ev hanımlarının, bayan-erkek bütün gençlerin ve çocukların yanı sıra toplumda statü sahibi olan çalışan bayanların süslenmesi ve süslenmede kullandıkları yöntemler bu önemin büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Bu doğrultuda yapılan araştırmanın amacı; "çalışan bayanların süslenmeye bakış açıları ve süslenmede kullandıkları yöntemler"in belirlenmesidir.

Çalışma survey yöntemine dayalı bir araştırmadır. Araştırma verileri çalışan bayanlara uygulanan anket ile elde edilmiştir. Anketin birinci bölümünde demografik özelliklerle ilgili 5 soru, ikinci bölümde ise süslenme ile ilgili 18 soru yer almaktadır.

Araştırmanın evrenini Türkiye'de çalışan bayanların tümü oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise; hem araştırmacının ulaşabilme kapsamında olan, hem de turizmle olan ilişkisi bakımından en çok süslenen bayanların yaşadığı yerler arasında sayılan Antalya ilindeki 115 kişilik katılımcı grubu oluşturmaktadır.

Verilerin çözümlenmesinde SPSS 13 programından faydalanılarak frekans ve yüzde dağılımları alınmıştır. Verilerin çözümlenmesinden elde edilen sonuçlar şöyle özetlenebilir;

❖ Çalışan bayanlara göre süslenmenin tanımının; güzel elbiseler giymek, takılar takmak, vücut boyamak, kaşlara-saçlara şekil vermek gibi uygulamaların hepsini içerdiği anlaşılmıştır.

❖ Çalışan bayanların büyük çoğunluğu kendisini iyi hissetmek için süslenmekte ve süslenirken, her zaman güzel olduğunu düşünmektedir. Ayrıca çalışan bayanlar için süslenmede en önemli gerecin makyaj malzemesi olduğu görülmüştür.

❖ Çalışan bayanlar süslenmede doğal (bitkisel) ürünler yerine kozmetik ürünleri daha çok kullanmakta ve kullandıkları doğal gereçleri uygularken özel bir yöntem takip etmemektedirler. Aynı zamanda kullandıkları doğal gereçleri gazete/dergilerden ya da arkadaşlarından duydukları kulaktan dolma bilgilerle uyguladıkları sonucuna varılmıştır.

❖ Çalışan bayanların süslenmeye günde ayırdıkları zaman ortalama 15 ile 30 dakika ve aylık süslenme için harcadıkları para miktarı ise yaklaşık 50 TL ile 200 TL arasında olduğu görülmüştür. Süslenme için ayrılan bu zaman ve paranın kendilerini kısmen olumsuz etkilediği sonucuna varılmıştır.

❖ Çalışan bayanların büyük çoğunluğu süslenirken yaptıkları makyajın yüzlerine ve giydikleri kıyafete uygun olup olmadığına dikkat etmektedirler. Süslenmesini örnek aldıkları kimse olmamakla birlikte, örnek aldıkları kişilerin süslenme tarzının sade ve doğal bir görünüm olduğu sonucu çıkarılmıştır.

Bu sonuçlardan şu öneriler geliştirilmiştir:

Günümüz çalışan bayanlarına, süslenmede kullanılan araç-gereçler, bu araç-gereçlerin faydaları ve sakıncaları, süslenmede kozmetiklerden daha çok doğal ürünleri kullanma ve kullanılan süslenme yöntemlerinin kişiye özel olması gerektiği gibi konular ile ilgili bilgilendirme seminerleri, panel ve konferansların düzenlenmesi gerektiği sonucu çıkarılmıştır.

Araştırmanın; çalışan bayanlar dışında çalışmayan bayanlar ve erkekleri de kapsayacak şekilde yapılması, örneklem grubunun ise Türkiye çapında genişletilerek daha kapsamlı olması, ayrıca yeni bir araştırmada süslenmenin alt basamaklarının ayrı ayrı ele alınıp daha ayrıntılı bir çalışma oluşturulması gerektiği sonucu çıkarılmıştır.

ABSTRACT

THE VİEW OF WORKİNG WOMEN TO EMBELLİSHMENT AND THE METHODS WHİCH THEY USE İN EMBELLİSHİNG

YILDIZ, Ayşe
High Licence, The Braneh Of Beauty And Hairdresser Teaching
Thesis Counsellor: Yar. Doç. Dr. Melek ÖZTÜRK
May-2011

Embellishment which is too important in human life today, houswifes, all teenages children, high stated working woman embellishment and the methods in embellishing constitue the great amount of importance. There fore, the survey about this topic aims to determine the methods in embellishing and the view of working women to embellishment.

This research is about the system "survey". The research data are gained with questionnaire which is applied to working women. It consists of 5 questions about demographic features in first chapter and 18 questions about embellishment in second chapter of the public survey.

This research is about all of the working women in Turkey. The sample grup consists of 115 participants living in Antalya which is both in access to the area of the researcher and one of the places where mostly decorated women live because of its relation with tourism.

Resolving the data based on the frequency and percentage distributions from SPSS 13. The result of solved data can be summarized like this;

❖ The definition of embellishment according to working women is understood as wearing pretty clothes and particle, painting the body, shaping the hair and eyebrows.

❖ The great amount of working women embellish to feel good and they think that they are beautiful every time while embellishing. Furthermore, make up material is the most important in embellishing for working women.

❖ Working women prefer using cosmetical products to natural products and they don't fallow the special method while applying the naturel supplies. Meanwhile, it has been concluded that they have applied the natural supplies with the rumor knowledges from their friends or newspapers and magazines.

❖ It has been understood that time which working women waste for embellishing in a day is 15-30 minutes and the money amount which they spend for embellishing in a month is 50-200 TL. Is has been concluded that time and money for embellishing has effected themselves partly.

❖ The great amount of working women pay attention to make up on their faces while embellishing and whether the clothes they wear are available or not. It has been concluded that embellishment style which they take models is a naturel and simple appearance by being nobody whom they have taken model in embellishment.

These advices have been progressed of those results.

İt has been consluded that it has to be arranged panel discussions, seminar and conferances about giving in formation to working women of today about the materials in embellishment, advantoges and disadvanteges at these materials, the significant of using natural products rather than cosmetical anes in embellishment and choosing the right embellishment method for her own.

İt has been figured out that survey has to be done by including unemployed women and men except for emplayed women and being widespread to enlarge the sample group in Turkey besides making detailed survey by searching the substeps of embellishment in new survey.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

JÜRİ ÜYELERİ İMZA SAYFASI ……...……..i
ÖNSÖZ ……...……ii
ÖZET ……...……...iii
ABSTRACT ……..……..v
İÇİNDEKİLER ……...……..vii
TABLOLAR LİSTESİ ……..…xi

BÖLÜM I
GİRİŞ ……...……1
1.1. Problem Durumu ……...……1
1.2. Araştırmanın Amacı ……...…4
1.3. Araştırmanın Önemi ……..…4
1.4. Problem Cümlesi ……...……5
1.5. Alt Problemler ……....6
1.6. Sınırlılıklar ……6
1.7. Sayıltılar ……6
1.8. Tanımlar ve Kısaltmalar ……....6

BÖLÜM II
KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR ……...……..9
2.1. Kavramsal Çerçeve ……....9
2.1.1. Süslenmenin Tarihçesi ……9
2.1.2. Mısır Kraliçesi Cleopatra'nın Süslenme Yöntemi ……....14
2.1.3. Türkiye'de Kuaförlüğün Tarihi ……...……..17
2.1.4. Coğrafya, Bölge ve Dönemlere Göre Süslenme Şekilleri ve Efsanevi Güzeller ……..……19
2.1.5. 1960'lı Yıllarda Türkiye'de Moda Olan Saç ve Makyaj Tarzı 23

2.1.6. Makyajın İncelikleri ……..23
2.1.7. Kıyafet Rengine Uygun Far Seçmek ……..……..24
2.1.8. Saç Bakımı ……..……..25
2.2. İlgili Araştırmalar ……..…..26

BÖLÜM III
YÖNTEM ……..……29
3.1. Araştırmanın Yöntemi ……..…...29
3.2. Evren ve Örneklem ……..……29
3.3. Veri Toplama Aracı ……..……...29
3.4. Verilerin Toplanması ……..……30
3.5. Verilerin Çözümlenmesi ……...…...30

BÖLÜM IV
BULGULAR VE YORUMLAR ……...….....31
4.1. Araştırmanın Kapsamında Bulunan Çalışan Bayanların Demografik Özellikleri ……....…….……31
4.2. Çalışan Bayanların Süslenme İle İlgili Bilgi Dereceleri ……..…33
4.3. Çalışan Bayanların Süslenmede Kullandıkları Yöntemler ……..……35
4.4. Çalışan Bayanların Süslenmede Kullandıkları Araç-Gereçler ……37
4.5. Çalışan Bayanların Süslenmeye Ayırdıkları Zaman ve Paranın Ekonomik Etkileri ……...……40
4.6. Çalışan Bayanların Süslenirken Nelere Dikkat Ettikleri ...……..42

BÖLÜM V
SONUÇ VE ÖNERİLER ……...……...46
5.1. Sonuç ……..…….46
5.2. Öneriler ……..……..50

KAYNAKÇA ……...……..51
EKLER ……...……53
EK-1 Anket Formu ……...……..54

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 1. : Saç ve Ten Rengine Uygun Makyaj Renkleri …….……..24

Tablo 2. : Saç Bakım Tablosu ……..……..25

Tablo 3. : Demografik Özelliklerle İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımları ……..31

Tablo 4. : Süslenme İle İlgili Bilgi Seviyelerinin İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımları.33

Tablo 5: Süslenmede Kullanılan Yöntemlerle İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımları 35

Tablo 6: Süslenmede Kullanılan Araç-Gereçler İle İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımları …….37

Tablo 7: Süslenmeye Ayırdıkları Zaman ve Paranın Kendilerini Etkileme Durumu İle İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımları …….……..41

Tablo 8: Süslenirken Etkilendikleri Konular İle İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımları ..43

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde çalışmanın konusu olan problem durumu açıklanmış, araştırmanın amacı ve önemi verilerek, sayıtlılar, sınırlılıklar belirtilmiştir. Ayrıca araştırmayla ilgili tanımlara ve kısaltmalara da yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Süslenme; “Başkalarının gözüne hoş gelir düşüncesiyle insanın kendince güzel elbiseler giymesi, elbisesine veya vücuduna takılar takması, vücudunun bazı yerlerini boyaması veya saçını, sakalını, bıyığını daha güzel görünüme sokmak için şekil vermesi, kısaca "güzel" görünmek için her türlü nesneden yararlanması” şeklinde tanımlanabilir (www.ailem.gen.tr). Süslenmenin tanımına Türkçe Sözlükte baktığımızda ise süslenme; süslenmek işi anlamında. Süslenmek; 1. Kendini süslemek. 2. Süslemek işine konu olmak anlamında. Süsleme ise; sanatları, bir yapıyı, bir eşyayı kullanış amacıyla birlikte göze daha güzel göstermek için çeşitli türlerde yapılan estetik çalışmaların tümü (TDK, 1988: 1361) şeklinde tanımlanmıştır.

Süslenmenin bu tanımı dikkate alındığında, süslenmede dikkat edilen konular belirginlik kazanmaktadır. Bu konuların başında, giyinme, takılar takma, vücut boyama, saç-sakal ve bıyıklara şekil verme gelmektedir. Kadın-erkek herkesin dikkat ettiği konuların başında süslenme gelir. Özellikle de bakımlı ve güzel görünmek için çalışan bayanların süslenmeye daha çok dikkat ettikleri görülmektedir. Bu açıdan özellikle çalışan bayanların süslenmeye bakış açılarının belirlenmesi de oldukça önemlidir.

Mısırlı kadın yanaklarını, dudaklarını, tırnaklarını boyar, saçlarına kokulu yağlar sürerdi. Heykellerde bile kadınların gözlerinin boyalı olduğu fark edilmektedir. Böylesine incelmiş bir makyaj için, elbette ki makyaj malzemelerinin de son derece

gelişmiş olmasına şaşmamak gerekir. Mısır toplumu yaşamayı bir sanat gibi kabul edip kendini keyfe, eğlenceye, güzelliğe vermişti. Ölüm ve ölümsüzlük Mısırlıların en çok uğraştıkları konular gibi görünse de hayata, zevke, güzelliğe dört elle sarılmış oldukları kuşkusuz bir gerçektir (Özata, 2009: 2).

Hava koşullarından korunmak amacıyla post, keçeleşmiş hayvan yünü ve derisiyle başlayan ‘’örtünme’’; gençlik döneminin doğal yüz renklerini –belki de sonsuz gençlik– geri getirmek için veya dini amaçlı ‘’boyanma’’; kötü ruhlardan korunmak maksadıyla kemik, yarı değerli taş, bakır, toprak ya da deniz kabuklarından yapılma, giderek bir güç ve zenginlik ögesine dönüşen altın ‘’takılar’’; dinsel törenlerden kalma ‘’parfüm’’ün öyküsü, kadının güzellik için süslenme yolculuğundaki ilk duraklardır (Yıldırım, 2009: 1)

Sümerlerde yalnız mabet fahişeleri başlarını örtmek zorundaydı. Bu gelenek, Hammurabi zamanında kaldırılmış, ancak İ.Ö.1500’lerde bir Asur kralının yaptığı kanunla tekrar yürürlüğe girmiştir. Bu maddeye göre, evli ve dul kadınlar da başlarını bir şalla örtecekler, kızlar, köleler ve sokak fahişeleri örtmeyeceklerdir. Böylece, evli ve dul kadınlar da mabet fahişeleri kategorisine sokulmuş, yaptıkları seks yasal kabul edilmiş, kutsal sınıfına girmişlerdir (Yıldırım, 2009: 7).

Giyimde sadece süslenmek esas alınmamıştır. Yıldırım’ın kaynağından aldığı bilgiye göre kadınların ayrımını yapmada da giyim kuşamda farklılıklar meydana gelmiştir. Süslenme denildiği zaman akıllara genelde ilk olarak makyaj gelir. Oysa ikinci hatta üçüncü sırada akla gelen süslenme elemanı olan giyim-kuşam süslenme dışında soyluluk belirtisidir ve insanları birbirinden ayırt edebilmek için kullanılmıştır. Günümüzde bile insanları ayırt edebilmek için ilk bakılan unsur giyimidir. Karşımızdaki kişi iyi giyimli ise iyi bir aileden geldiği, giyimi çok iyi değilse orta gelirli bir aileden geldiği, kötü giyimli ise de düşük gelirli bir aileden geldiği sonucuna varırız. Bundan da anlaşılıyor ki giyim-kuşam hem süslenme, hem korunma hem de sınıfsal farklılıkları ayırt etmek için kullanılmaktadır.

Yapılan bazı kazılardan ise insanların süslenme araç ve gereçlerini hangi amaçla kullandıkları, neyi nasıl kullandıkları sonucuna varılabilmektedir.

Sümer kadınları, sıcaktan korunmak için vücutlarını yağlıyor, yüzlerine, gözlerine çeşitli boyalar sürüyorlardı. Boya kapları, torbalar içinde ayna, cımbız, kulak karıştıracağı, çakı gibi tuvalet araçları bulunmuştur. (Yıldırım, 2009: 20).

Süslenmeye dini açıdan bakıldığında ise Uysal; elbiselerde görülen değişimlerde rol oynayan faktörlerden birisi de, maddi refahın artması olmuştur. Birçoğunun mescidde barındığı sahabe döneminde büyük bir çoğunluğun "iki parçadan oluşan bir elbisesi yoktu. Elbise kıtlığından namazda kadınların erkeklerden önce başlarını secdeden kaldırmaları yasaklanmıştı. Hz. Peygamber (s.a.v.)'in vefatından sonra, fetihlerle maddi refah gittikçe artmış, sıradan elbiseleri cariyeler bile giymeye utanır olmuşlardı. Tek kat elbise ile dolaşmak ve hele onunla ibadet etmek iyice yadırganır hale gelmişti (Uysal, 2004: 24). Buraya kadar saydığımız, süslenmeyi etkileyen faktörlere bir yenisini daha eklersek bunun maddi imkânlardan başka bir şey olması düşünülemez. İslamiyet döneminde maddi refah artınca insanlar da kendilerini ona göre şekillendirmeye başlamışlardır. Maddi imkânlar elvermediği zamanlarda bu durumdan en çok etkilenen faktör de kuşkusuz süslenmedir.

Yine Uysal'a baktığımızda insanın giyiminin ülkesini anlattığını görüyoruz. Uysal; her insan topluluğu, kendi toplumunda geçerli olan kültüre göre şekillenecek güzel kıyafete ilgiyle yaklaşmak ihtiyacındadır. Bir diğer anlatımla, "İnsanın giyimi; ülkesinin, ulusunun ve kültürünün bayrağı, hem de kendi üzerine çekilmiş bayrağıdır (Uysal, 2004: 25).

Dinimizde giyilen kıyafetin çok göze batmaması gerekmektedir. Ne çok güzel ve şaşaalı olarak karşısındakini özendirmesi, ne de çok kötü, çirkin ve kirli da karşısındakinin göz zevkini bozmaması gerektiği üzerinde durularak, giyilen kıyafetlerin ona göre seçilmesi gerekmektedir. Uysal kitabında bu konu hakkında şunları söylemiştir; Efendimiz (s.a.v.)'e göre elbisede övülecek husus; temiz olması, orta evsafta olması, benzerini başkalarının da giyebilmesi, göze batacak derecede iyi veya kötü olmamasıdır. Çünkü ancak böyle bir giyim tarzı, insanı kişiliğinden uzaklaştırmaz. Böyle bir yol tutma sayesinde, insan ne elbisesi çok eski olduğu için dikkatleri üzerine çeker ne de lüks ve pahalı giyindiği için şöhret hastalığına yakalanmamış olur (Uysal, 2004: 50). "Hz. Peygamber (s.a.v.)'in giyim konusundaki sünneti, mümkün olan ve bulunabilen elbiseleri giymekti. Bazen yünden, bazen

pamuktan, bazen de ketenden elbiseler giyerdi. Yemen hırkaları, yeşil hırkalar, cübbe, kaftan, kamis, seravil, rida, mest ve ayakkabı giymiştir (Uysal, 2004: 53).

Buraya kadar sıralanan faktörlerden de anlaşılacağı gibi "süslenme" bütün insanlığın en belirgin ve ilk ihtiyaçlarındandır. Günlük hayatta dışarıya çıkarken, evin içinde iken bile giydiğimiz kıyafetin, yaptığımız makyajın uyumuna özen gösteririz. Özellikle de çalışan bir bayan isek toplum içerisinde beğeni görme içgüdüsüyle süslenmemize daha fazla özen gösteririz. Bu açıdan özellikle çalışan bayanların süslenmeye bakış açıları ve süslenirken kullandıkları yöntemlerin araştırılarak, araştırma sonuçlarının ilgili sektörleri bilgilendirme amaçlı olarak kayıt altında tutulması hedeflenmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Süslenme, süslenmede kullanılan araç-gereç ve yöntemler kozmetik sektörünün ürün yelpazesini genişletmesi açısından oldukça önemli bir konudur. Aynı zamanda bu konuyla ilgilenen kişiler açısından da büyük öneme sahiptir. Çalışan bayanların, ev hanımlarının, genç kızların ve genç erkeklerin, hatta çocukların bile nasıl ve neleri kullanarak süslendiği de birçok kişiyi düşündüren bir konudur. Merak edilen bu konunun araştırılması hem kozmetik sektörüne hem de bu konunun meraklılarına iyi bir kaynak oluşturacaktır.

Süslenme konusu çok geniş bir yelpazeyi içermektedir. Ülkemizin, ilimizin yabancı ülkelerden ve diğer illerden gelen turistlere iyi tanıtılmasında, ev hanımları, çocuklar, genç kızlar ve genç erkelerin yanında, en önemli unsurlardan birisi çalışan bayanlardır. Bu karar doğrultusunda ilin tanıtımında en önemli faktör olarak sayılabilen, günümüz çalışan bayanlarının süslenmeye ilişkin bilgilerinin, süslenmeye hangi açıdan baktıklarının ve süslenirken de kullandıkları yöntemlerin, araçların, bilgi kaynaklarının vb. neler olduğunun araştırılması bu tezin amacını oluşturmaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

İnsanların içgüdülerindeki süslenme isteği yer, zaman ve imkânlara göre değişiklik göstermiştir. Bir dönemde papatya suyu kullanılarak saçların rengi açılırken, başka bir dönemde uzun uğraşlar vererek, sabredip beklenerek uzatılmış olan saçlar peruk takabilmek için kazıtılmıştır. Değişen bu süslenme tarzlarında nasıl

süslenileceğine, kişinin isteği ve zamanın modası kadar ülkeyi yöneten kral da karar vermiştir. Kaşlar bir dönem kömür ve bitkilerle büyük bir önem verilerek çizilip şekillendirilirken, başka bir dönemde kralın zoruyla kazıtılmıştır.

İlk çağlarda çıplak olarak dolaşan, daha sonra avladıkları hayvanların deri ve postlarını doğal halleriyle vücutlarına saran insanlar, zaman içerisinde deriyi terbiye ederek ve daha farklı biçimlerde vücutlarına sararak giymişlerdir. Önceleri korunmak ve örtünmek amacıyla giyinen ilk çağların insanları, ilerleyen yıllarda süslenmeyi de amaç edinmiştir (Zengingönül, 2001: 17-18).

İnsan psikolojisinin iyi olabilmesi için vücut sağlığının iyi olmasının yanı sıra kişinin kendisini iyi hissetmesi, kendisini toplum içinde kabul görür bir yerde sayabilmesi açısından süslenme oldukça büyük bir öneme sahiptir. Kişi kendisini iyi hissedebilmek için alışveriş yapmak, gezip dolaşmak, spor yapmak gibi aktivitelerin yanında, yine bunları yapabilmek, dışarıya çıkabilmek için ilk olarak makyaj yapar, güzel elbiseler giyer, takı takar, yani süslenmeye büyük bir ihtiyaç duyar. Süslenmeye bakış açısı ve süslenmede kullanılan yöntemler de kişiden kişiye büyük farklılıklar gösterebilmektedir. Kullanılan yöntemler araştırıldığında kozmetik ve makyaj tarihi açısından yeni yöntemler geliştirilerek, az bilinen ya da bilinmeyen yöntemler gün yüzüne çıkarılarak geliştirilmesi sağlanabilir. Geliştirilen bu yöntemler de güzellik sektörünün büyümesi açısından oldukça büyük bir öneme sahiptir.

Bu araştırma, araştırmacının bu konuda bilgi sahibi olacağı ve bu konuyla ilgilenen kişiler ile kozmetik sektörüne kaynak oluşturacağı için önemlidir.

1.4. Problem Cümlesi

Bu araştırmada günümüz bayanlarının süslenme hakkındaki bilgilerinin, süslenmeye bakış açılarının, süslenirken kullandıkları araç-gereç, yöntem vb. belirlenmesine yönelik olarak, bayanların görüşleri alınarak; çalışan bayanların süslenmeye bakış açıları ve süslenmede kullandıkları yöntemler nelerdir? sorusuna yanıt aranacaktır.

1.5. Alt Problemler

Problem cümlesindeki ana soru doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır.

1. Araştırmanın kapsamında bulunan çalışan bayanların demografik özellikleri nelerdir?
2. Çalışan bayanların süslenme ile ilgili bilgileri nelerdir?
3. Çalışan bayanların süslenmede kullandıkları yöntemler nelerdir?
4. Çalışan bayanların süslenmede kullandıkları araç-gereçler nelerdir?
5. Çalışan bayanları süslenmeye ayırdıkları zaman ve para ekonomik olarak etkilemekte midir?
6. Çalışan bayanlar süslenirken nelerden etkilenmektedir?

1.6. Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları şunlardır:

1. Araştırma, araştırmacının ulaşabildiği bir il olarak Antalya'daki çalışan bayanlara uygulamıştır.
2. Çalışan bayanların sadece süslenmeye ilişkin bilgileri ve süslenmedeki uygulamaları incelemiştir.

1.7. Sayıltılar

Araştırmanın dayandırıldığı temel sayıltılar söyle sıralanabilir:

1. Örneklem grubu evreni temsil etmiştir.
2. Anketi cevaplayanlar gerçek durumlarını yansıtmıştır.
3. Araştırmada kullanılan anket uzman görüşüne göre geçerlidir.

1.8. Tanımlar ve Kısaltmalar

Süslenme: Süslenmek işi anlamında. Süslenmek; 1. Kendini süslemek. 2. Süslemek işine konu olmak anlamında. Süsleme ise; sanatları, bir yapıyı, bir eşyayı kullanış amacıyla birlikte göze daha güzel göstermek için çeşitli türlerde yapılan estetik çalışmaların tümü (TDK, 1988: 1361).

Kozmetik: Kelime anlamı süslemek, düzenlilik ve düzenlemektir (Şenol, 2002: 3). Cildi ve saçları güzelleştirmeye, diri tutmaya yarayan her türlü kokulu madde (TDK, 1988: 906).

Makyaj: 1. Yüzü güzelleştirmek için boyama, yüz boyama, yüz bakımı. 2. İyi görüntü sağlamak, belli bir tipi yaratmak veya yalnızca bazı düzeltmeler yapmak için oyuncunun yüzünde ve başka organlarında yapılan boyama ve değişmeler (TDK, 1988: 982).

Masaj: Vücut yüzeyinde el, elektrik, su aracılığıyla çeşitli işlemler yapma biçiminde, iyileştirme ve bakım yöntemi; ovma, ovuşturma (TDK, 1988: 992).

Cübbe: En üste giyilen geniş ve bol elbise (Koçu, 1967: 57).

Kaftan: 1828'den önceki eski kıyafette en üste giyilen astarsız esvab, entari, bilhassa erkek entarisinin adı; ten üstüne giyilen iç donu ve gömlekle başlayan erkek giyim kuşamı kaftan ile tanımlanır (Koçu, 1967: 137-138).

Entari: Basma, patiska ve sair kumaşlardan yapılır uzun bir libas, düz ve süssüz kadın esvabı (Koçu, 1967: 102).

Barok: Klasik Rönesans'tan sonra başlayan bir mimari ve süsleme üslubu (Erkan, 1995: 292).

Rönesans: 15. Yüzyılda İtalya'da doğan ve 16. Yüzyılda tüm Avrupa'ya yayılan kültür ve sanatta yenilenme hareketi (Erkan, 1995: 296)

Rokoko: 1. *mim.* XVIII. yüzyılın başında Fransa'da çok geçerli olan, kavisli çizgileri bol, gösterişli bir bezeme üslubu. 2. *sf.* Bu üslupta olan (http://www.tdkterim.gov.tr/bts/).

Mest: Tabanı ve yüzü yumuşak deriden, incik kemiğinin üstüne kadar çıkan kısa konçlu, düğmesiz ve bağsız, ayağa tıpkı çorap gibi giyilir ayakkabının adı (Koçu, 1967: 173).

Dekolore: Rengi atmış, soluk (Erkan, 1995: 292).

Feminen: Feminizm yanlısı (kimse, görüş) (TDK, 1988: 1013).

Feminizm: Toplumda kadının yararlanacağı hakları çoğaltmak ve erkeğinkine eşit kılmak amacını güden düşünce akımı (TDK, 1988: 1013).

Kâkül: Alna düşen kısa kesilmiş saç, perçem (http://www.tdkterim.gov.tr/bts/).

Nefertiti: M.Ö. 14. yüzyılda yaşayan, isminin kelime anlamı "gelen en güzel" olan Nefertiti; güzelliği, zarif boynu ve ince kemik yapısı ile tarihe iz bırakmış bir Mısır kraliçesidir (Aydın, 2004: 71).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde ilkçağlardan günümüze süslenme, süslenmede kullanılan yöntem ve teknikler ile ilgili kavramsal çerçeveye ve ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Kavramsal Çerçeve

2.1.1 Süslenmenin Tarihçesi

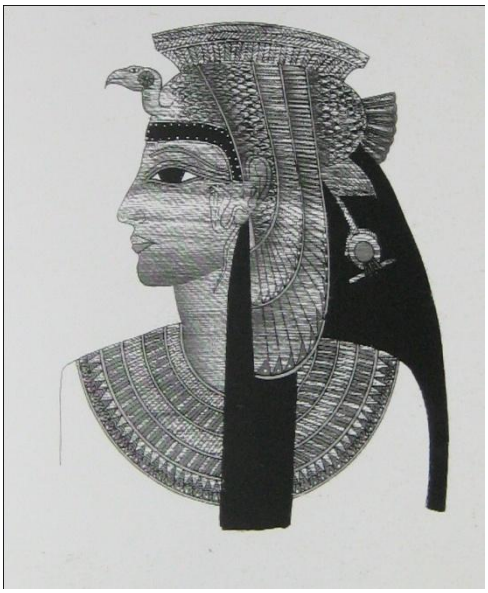
Dünya kurulduğundan beri süslenmenin var olduğunu arkeolojiden öğreniyoruz. Tarihi eserlerde, müzelerde görüyoruz. Demek ki süslenme sanatı, insanlığın doğuşundan günümüze uzanan evriminde geriye doğru gittiğimizde karşılaştığımız ilk köşe taşı. M.Ö. 3200 tarihine dek uzanan Mısır uygarlığını Eski uygarlıklar başlığı altında inceleyeceğimiz tarih dönemi M.Ö. 3200-M.S. 400 tarihleri arasında sınırlandırılabilir. Asur ve Sümer uygarlıkları bu dönemin kapsadığı diğer uygarlıklar olmakla birlikte, saçın tarihi içindeki belirleyici özellikler açısından Mısır uygarlığı kadar önem taşımamaktadır. Aynı dönem içinde yer alan Yunan ve Roma uygarlıklarının başlangıcına rastlayan dönemlerde kendi saçlarına değişik tarama şekilleri uygulayan Mısırlıların daha sonraları erkek ya da kadın ayrımı gözetmeksizin peruk kullandıklarını görüyoruz (Serter,2003:7).

Dünyanın ilk kurulduğu günden bu yana süslenme o kadar büyük önem arz etmiş ki, heykellerden bile süslenmenin ne denli önemli olduğunu anlayabiliyoruz. İnsanların süslenmenin ne demek olduğunu bile bilmedikleri dönemlerde, sadece korunma amaçlı olarak başladıkları yüz boyamaların günümüzde bu denli önemli hale gelmesi kaçınılması güç bir sonuçtur. Fakat günümüzde birçok insan "ilk insanlar iyi ki yüz ve vücut boyamayı akıl edebilmişlerdir" diye düşünmektedir. İlerleyen zamanlarda insanlar artık süslenmenin farkına varmışlar ve saçlarını yaptırmaya ve peruk takmaya başlamışlardır.

Kozmetik ve makyajın bilinen en eski tarihi M.Ö. 5000 yıllarında Mısır'da başladı. Yaptığı çamur ve yasemin banyolarının yanı sıra zeytin, gül, menekşe gibi çeşitli bitki ve otların özlerinden elde edilen yağlarla vücuduna masaj uygulattıran, isminin anlamı "gelen en güzel" olan Nefertiti ile başlar güzellik ve bakımlılık merakı. Mısır kraliçesi Cleopatra'nın da, yaptığı ekşi süt banyoları ile güzelliğini koruyarak, süt asidinin olumlu etkilerinden faydalandığını söyleyebiliriz (Aydın, 2004: 8).

Nefertiti

Cleopatra

İlk başlarda korunmak yani kamuflaj amaçlı yapılan vücut boyama, günümüze gelene kadar sadece süslenme ve bakımlı gözükmek için yapılmış ve ilk çağlardan günümüze değin insanların süslenme ve bakımlılık adına birçok ürün kullandıkları da kaynaklarda belirtilmektedir. Bayanların bakımlı olmak adına birçok karışım hazırladıkları ve uzun uğraşlar verdikleri de aşikârdır. Süslenmeye duyulan gereksinim günümüzde bayanlar kadar erkeklerin de önemli bir gereksinimidir.

Kamuflaj kelimesi Fransızca kökenli askeri bir terim olup, "saklanma, gizlenme" anlamında kullanılmaktadır. Kozmetik alanında ise kamuflaj, yüksek örtme gücüne sahip, sürtünme ve terlemeye dayanıklı olan, cilde uyumlu ve cildin nefes almasını sağlayan, altmıştan fazla değişik renge sahip ve her cilt tipine uygun renk tonlarıyla hazırlanan kozmetiklerle uygulanan makyaj olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca kamuflaj makyaj, yüzdeki, vücut ve boyundaki kusurları gizlemek amacıyla uygulanan makyaj olarak da bilinmektedir (Tosundur, 2002: 34).

Mısırlı erkekler, saçlarını tıraş ederek peruk takarlar ve madensel tuzlardan elde ettikleri tozları su veya yağ ile karıştırdıktan sonra göz çevresine sürerlerdi. Ayrıca, hayvansal ve bitkisel yağlardan elde edilen boyalarla saçlarını ilk boyayanlar da Mısırlılardır (Aydın, 2004: 8).

Tarihin böylesine eski dönemlerine ait uygarlıkların hiçbiri Mısır uygarlığı kadar iz bırakmadığından Mısır, arkeologlar tarafından araştırılmış, her yerde kazı yapılmış, her döneme ait değişik tarihi bulgular bulunmuş, özellikle piramitler ve Firavun mezarları net bir şekilde bulunmuştur. Mısır topraklarının bulunduğu bölgenin kumla kaplı olması ve arkeolojik kazıların daha kolay yapılması nedeniyle araştırmacılar daha çok arama yapmışlardır. Ancak insanlar dünyanın her yerinde yaşamışlar ve kendilerine ait kültürleri oluşturmuşlardır. Ama anlaşılan dünyanın her yerinde tabii afetlerle karşılaşmışlar ve insanoğlunun hırsları bu kültürlerin yok olmasına neden olmuştur (Serter, 2003: 8).

Serter'den edinilen bilgiye göre, eski uygarlıklar göçebe bir hayat yaşamışlar, her gittikleri yerde bir kalıntı bırakmışlardır. Bıraktıkları bu kalıntıların birçoğu da doğal afetler yoluyla kaybolmuştur. Buradan da anlaşılıyor ki eski uygarlıkların bulunan süslenme kalıntılarına bir o kadar da kaybolan kalıntılar eklenirse, o dönemden beri süslenmenin ne kadar büyük bir öneme sahip olduğu anlaşılabilmektedir.

Doğal afetler bu zengin kültürleri, Mısır'daki gibi kumlarla değil, volkanik arazi olmasından dolayı, ya dağ taş ya da sular altında bırakmıştır. Bu yüzden insanoğlu bu zengin kültürlerden faydalanamamıştır. Örneğin; müzelerdeki heykellere baktığımızda başlarındaki saçların şekillerinin ne kadar süslü olduğunu görürüz. Demek ki, Dünya var olduğundan beri insanlar süslenmişlerdir. Psikiyatristlerin söylediğine göre süslenmek insana güven, huzur ve ruh zenginliği verir. Süslemenin varlığını eski tarihi belgelerden ve arkeolojiden öğreniyoruz, tarihi eserlerde, müzelerde görüyoruz. Heykeltıraşlar yaptıkları heykelleri tek düzeyde yapmadıkları için bu düşünceye varılabilir. Demek ki süslenme sanatı insanlık dünya üzerinde var olduğu güne kadar uzuyor. Milattan önceki yıllarda özellikle Mısırlılarda ve Asyalılarda öncelikle arkeolojiye göre Tanrı ve Tanrıça heykellerinin ne kadar süslü oldukları görülmektedir (Serter, 2003: 9).

Asyalıların erkeklerinde uzun saç ve bıyık var. Asyalı erkeklere baktığımızda sakallarını kesmiş oldukları ve bıyıklarına çeşitli şekiller verdikleri görülür. Saçlarını ise atın üzerinde atı koştururken at yelesi gibi uçuşmasını, at üzerinde daha heybetli görünmesini sağlamak için uzun tutmuşlardır. Devamlı kırda bayırda oldukları için sakallarını genelde erkekler kendileri keserlerdi. Daha sonraki yıllarda Arap yarımadasında yaşayan insanların sakallarını görünce sakal bırakmaya başlamışlar. Tarihe baktığımızda insanoğlu nerde olursa olsun, hangi zamanda yaşarsa yaşasın süslenmeyi hep yapmıştır. Hanımların ise uzun saç ve örgülerine kıymetli taşlardan süslemeler yapılırdı (Serter,2003: 10).

Asyalı erkekler süslenmenin yanı sıra düşmanlarına daha heybetli görünebilmek, at üstünde saçlarını dalgalandırmak için saçlarını uzun bırakmışlardır. Süslenme sadece belli kültürlerle sınırlı kalmamıştır. Dönem dönem farklı kültürler birbirlerini etkilemişler ve sürekli bir etkileşim içinde olmuşlardır. Uzun saç, taşlı süslemeler o dönemlerden günümüze fazla değişmeden gelmiş ve o dönemdeki süslerle sınırlı kalmamış, günümüze gelene kadar değişim göstermiştir.

Bu gelenekler halen Anadolu'nun birçok yerinde devam eder. Örneğin gelinlerde; gelin başı, erkeklerde damat tıraşı gibi. Tarih kitaplarına baktığımızda arkeolojiye göre insanlar hep bir şeyler araştırmışlar, bulmuşlar hep ileri görmeye çalışmışlardır. Kimi zaman Asyalılar bir şey bulmuş, Avrupalılar bir şey bulmuş, Afrikalılar bir şey bulmuştur. Tarih kaynaklarına göre Afrika'da yaşayan Mısırlılar peruğu bulmuşlar, köle kızların saçlarını kestirip kendilerine peruk yaptırmışlardır. Erkekler Asyalılardan gördükleri bıyıkları takma olarak yaparlarmış, daha sonraları sakal bıyık bırakmaya başlamışlardır (Serter, 2003: 11).

Hatta bu işlem o günden bu güne tiyatro özellikle operada, sinemada takma saç, bıyık-sakal kullanmaktadır. Mısırlılar saç rengi için Afrika'da yetişen “hene”yi (kınayı) bulmuşlar. Nebati olan kına, kırmızı renk verir. Rastık denilen siyah boyada bitki hastalığından ötürü bitkiler üzerinde oluşan siyah noktalardan meydana gelir. Daha sonra madenden metalik siyah boya elde etmişlerdir. (Serter, 2003: 12).

İnsanlar, yaşarken süslendikleri gibi, ölümden sonra da hayat olduğuna inanmışlar ve diğer âlemde de süslenebilsinler diye ölen kişinin mezarına süslenme ile ilgili çeşitli araç-gereçler de gömmüşlerdir.

Mısır'da ölüler ruh bedende kalsın diye, mumyalanır ve yanlarına çeşitli yağlar, ayna, bal, süt, parfüm sürülmüş mücevherler ve giyecekler konarak gömülürlerdi (Şenol,2002: 3).

XIV. Louis, kendi devrinde bir yasa çıkartarak bütün kadınların kaşlarını kazıtmalarını emretmişti. Bu devirde kadınlar kazıttıkları kaşlarını boyalı kibrit çöpleriyle bir hat şeklinde belirginleştirirlerdi (Şenol, 2002).

M.Ö. Mısırlılar saç şekilleri bulmak için köle kızların saçlarında denemelerle birlikte saçlarını kesip peruk yaparlardı. Mısırlılar kendi saçlarını kazıtırlarmış, nedeni bilinmemekle beraber daha çok sıcak iklimden dolayı olduğu ve perukları da daha kolay kullanabilmek için yapıldığı sanılmaktadır. Mısırlılar peruk kullanırken, Romalılar bunları görmüşler, onlar da kullanmaya başlamışladır. Romalılar daha sonra Galya'yı işgal ettiklerinde kızıl ve sarı saçlı mordik (kuzeyliler) ırkla karşılaştılar. Romalı kadınların saçları koyu renkte olduğundan, Galyalı kadınların açık renklerine hayran oldular. Bu açık renk saçlara sahip olmak için saçlarına kireç sürerek renklerini açmaya çalıştılar. Böylece tarihte ilk saçta dekoloreyi Romalı kadınlar yapmış oldular. Müzelerdeki heykellere baktığımızda Büyük İskender zamanında Roma ve Bizans heykellerinin hemen hepsinde görülüyor ki saçlarda değişik kıvrımlar, bukleler, lüleler vardır. Buradan şunu anlıyoruz ki süslenme sanatı dünyanın var oluğundan beri uygulanmaktadır. Avrupa ise yavaş yavaş süslenmeye önem vermeye başlamıştır. Örneğin Fransa'da XIII. ve XVI. Louis devrinde kadınlar takma saçlarla, peruklarla değişik saçlar yapmaya başladılar. Erkekler de aynı şekilde peruklar ve takma saçlar kullanmaya başladılar, hatta Fransa ve İngiltere'de soylular, hâkimler, savcılar, avukatlar ve diğer bazı meslek sahipleri, asaletine ve mesleklerine uygun olan peruklar, takma sakal ve bıyıklara büyük ilgi göstermişlerdir. Ayrıca resmi dairelerde kullanılması mecbur tutulmuştur (Serter, 2003: 13-15).

17. yüzyılda peruk önem kazandı. Kadınlar ve erkekler peruk takabilmek için saçlarını kısacık kestirirlerdi. Kadınlar kaşlarını doğal bırakıp, göz çevresini parlak renklere boyamaya başladılar. Ciltleri ise pudranın altında tamamıyla kayboluyordu. Çünkü sürülen pudralar son derece kalın tabakalar halindeydi. Moşe adı verilen benler, ortaya çıkarılırdı. Moda ve makyajda Fransa öncü olan ülkelerdendi. Kadınlar baş döndürücü parfümler sürer ve yelpazelerdi, mendilleri parfüm kokardı. Şövalyeler parfüm kokan kılıflı hançerler kullanırlardı. 1945'lerden sonra saçlar kısalmış, kaşlar

alınmış, gözler farlarla belirgin hale getirilmiş, kırmızı renkle dudaklar ön plana çıkarılmıştır (Şenol, 2002: 5).

Süslenmede makyaj, saç ve giyim kuşam kadar koku da büyük bir öneme sahiptir. İlk çağlarda kötü kokuları gidermek için kullanılan parfüm, günümüze gelene kadar sadece kötü kokuları gidermek için değil, ayrıca güzel kokmak ve çevresindekileri etkilemek amaçlı olarak da kullanılmıştır.

Eski kaynaklar parfümün ilk olarak rahipler tarafından ve kokulu bitki, ağaç ve çiçeklerden elde edilmiş tütsüler halinde kullanılmış olduğunu göstermektedir. Duman, duaları Tanrılara götüren ortamı oluşturuyordu. "Yoluyla" anlamına gelen "per" ile duman anlamına gelen "fumum"un bileşimi olan "parfüm" sözcüğü de buradan türetilmiştir (Karaduman, 1997: 239).

Romalılar, bilinen tarih içerisinde parfümden zevk alan ilk kültür olarak gösterilebilir. Banyodan sonra, ilk kez gül sularını kullananlar Romalılardır. Roma kalıntılarında, dükkânlarda satılmak üzere, güllerin dizildikleri görülmüştür. İlk çağlarda birçok şehrin kurulması ile birlikte, birçok kültürler, kokulu bitkiler ve odunların yakılmasına göre gelenekselleştirilerek, bölümlere ayrılmıştır. XVII. ve XVIII. yüzyıllarda doğal parfüm üretim yöntemleri gelişmiştir. XIX. yüzyılda aromatik kimyasallardan, sentezleme işlemleri geliştirilmiş, XX. yüzyılda pek çok koku ve parfüm sanayi kurulmuş, bu yolla büyük kazançlar elde edilmiştir (Şenol, 2002: 182).

M.Ö. 1350 yıllarında yaşamış olan Kraliçe Nefertiti'nin, siyah boya ile koyulaştırılmış kaşları şakaklara kadar inerek, gözler badem şeklinde çizilip, kirpiklere kükürt ve kömür karışımı sürülerek makyaj yapılırdı. Güzelliğiyle dillere destan olan Mısır Kraliçesi Cleopatra, kendisine maskeler uygulardı. Eşit miktarda silisli toprak, bal, süt, yumurta sarısı karıştırılıp ciltte bekletildikten sonra, cilt temizlenirdi (Şenol,2002: 3).

2.1.2. Mısır Kraliçesi Cleopatra'nın Süslenme Yöntemi

Mısır kraliçesi, erkekleri tuzağına düşüren, entrikalar çeviren ve rakiplerini zehirle ortadan kaldırmayı hedefleyen, tutkulu ve hırslı bir kadın olarak anlatılmıştır hep. Oysa gerçekte, VII. Cleopatra, yani son Mısır kraliçesi ve son firavun, gerek karakter bakımından gerekse fiziksel açıdan, hiç de anlatıldığı gibi bir insan değildi. 9

dil bilen Cleopatra zeki bir kadındı ama herkesin sandığı gibi çok güzel değildi. Cleopatra kısa boyluydu. Vücudunun çok güzel olduğu söylenemezdi, ancak hatları düzgündü. Gözleri ve teni açık renkteydi. Bütün bu özellikler aslında çok doğaldı. Çünkü Cleopatra, bir Mısır kraliçesi olmasına karşın Yunan soyundan geliyordu. Cleopatra'nın fiziksel özelliklerinin en somut kanıtı ise, Sezar'ı daha 23 yaşındayken Roma'da ziyaret ettiği dönemde heykeltıraş Stefanos'a verdiği çalışma... "Eskilino'lu Venüs" olarak bilinen bu heykelin, Cleopatra'nın aslına en sadık heykeli olduğu, yaklaşık tüm bilim adamları tarafından kabul görüyor. Cleopatra'nın yüz yapısına ilişkin en iyi belge ise, Berlin Müzesi'nde korunan ve üstünde Cleopatra'nın resmi bulunan madeni para... Üçgen bir yüz hattına, iri ve uzun bir burna, dar bir alna sahip... En tipik özelliği ise alt dudağı... Kalın ve etli alt dudağı, Ptolemaios Hanedanı'ndan geldiğinin en somut kanıtı... (Özata, 2009: 65).

Yapılan açıklamalardan da anlaşılacağı gibi güzellik kraliçesi olmak için mutlaka güzel olmak gerekmemektedir. Yani gözleri, cildi, saçları ve vücudunun kusursuz olması şart değildir. Mısır Kraliçesi Cleopatra'nın yaptığı gibi bakım yaptırmak, kendini güzel hissetmek ve iyi giyinmek güzellik kraliçesi olmak için yeterli şartları sağlamaktadır. Sırf güzelliğine düşkünlüğünden dolayı süt ve çamur banyoları yaparak "Güzellik Kraliçesi" unvanını yüzyıllardır devam ettirmekte ve bugün bile hala

kendisinden onlarca yaş büyük olan Sezar'ı bile baştan çıkardığı dilden dile dolaşmaktadır.

Asırlar öncesinin en güçlü ve etkileyici kadını kraliçe Cleopatra güzel olmak için; süt banyosu yapıyor ve çamur kullanıyordu. Son Mısır kraliçesi ve firavun Cleopatra, iktidar gücünün yanı sıra güzelliği ile de yüzyıllardır gizemini korumaya devam ediyor. Ancak kraliçe Cleopatra yaşadığı yüzyılda dünyanın en verimli ve en büyük topraklarına sahip olmasının yanında güzelliğine düşkünlüğüyle de tanınıyordu. Peki, tarihin sonsuz girdabında kaybolmayıp günümüzde de güzellik sırları ile adından söz ettiren ve Roma İmparatoru 54 yaşındaki Sezar'ı bile baştan çıkaracak kadar etkileyici olan bu kadın, güzel olmak için neler yapıyordu (Özata, 2009: 68). Güzellik Kraliçesi Cleopatra'nın güzel olmak için yaptığı işlemleri, gerektiğinde katlandığı zorlukları şöyle sıralayabiliriz:

2.1.2.1. Tarçından Parfüm: Yayın hayatına yeni başlayan Womenlıfe adlı dergi ilk sayısında Cleopatra'nın güzellik sırlarını açıkladı... İşte Cleopatra'nın güzel olmak için birbirinden ilginç güzellik tarifleri... Arının balmumunu reçine ile karıştırarak saç şekillendirme losyonu olarak kullanıyordu. Tarçını hayvan yağında ovarak muhteşem bir parfüm elde ediyordu. Cleopatra romantik bir koku için de kendisini tütsüyle ovuyordu. Cleopatra parfüme o kadar düşkündü ki Ölüdeniz'de kozmetik ve parfüm fabrikası kurmuştu. Efsanevi kraliçe parfümlerinin bozulmaması için onları serin tutması nedeniyle su mermerinde saklardı (Özata, 2009: 69).

2.1.2.2. Kaz yağından sürme: Deodorant etkisi için, keçiboynuzu taneleri ile tüm vücudunu ovuyordu. Cleopatra'nın sabunları bir iki tane kireçtaşı ve bitki veya hayvan yağı ile karıştırılıp yapılıyordu. Gri makyaj için Kızıldeniz kenarında bir madenden çıkarılan, kurşun sülfatı olan mesdemet maddesi kullanıyordu. Göz bakımı için, sürme ve kaz yağından bir bakım kremi kullanıyordu. Yeşil göz boyası için lacivert taş, bal ve toprak boyasından bir macunu kirpiklerine sürüyordu. Gözleri serinletmek için etkili bir göz yıkayıcı olarak, ufalanmış yeşil mineralleri suyla karıştırarak kirpiklerine sürüyordu. Cleopatra bunlara alternatif olarak öğütülmüş keçiboynuzu, fermante edilmiş bal ve ezilmiş kereviz de kullanıyordu. Ölü Deniz'in siyah çamuru, kraliçe Cleopatra'nın güzellik sırlarından biriydi. Cleopatra derisini temizlemek için siyah çamur kullanıyordu. Çünkü siyah çamur kan dolaşımını hızlandırarak vücuda dirilik kazandırıyordu. Cleopatra'nın en çok bilinen güzellik sırrı ise esanslı banyo

suyunda sütle yıkanmaktı. Özellikle keçi sütünü tercih eden Cleopatra, dakikalarca süt banyosu yapıyordu. Esans olarak nilüfer ve gül kokusu kullanıyordu (Özata, 2009: 69).

2.1.2.3. Dövme tutkunu: Salatalık kraliçenin vazgeçilmez güzellik sırlarındandı. Cleopatra, Nil Nehri'nde iki tane salatalığı soğutur ve daha sonra bunları vücudunun her yerine sürerdi. Aynı zamanda bir dövme tutkunu olan Cleopatra kendisine özel bitki özlerinden dövmeler yaptırırdı (Özata, 2009: 70).

2.1.2.4. Cleopatra'nın sırrı: Günümüz kozmetik sanayisinin temeli ilkçağlarda atıldı. Eskiden erkeklerin makyaja çok önem verdiğini belirten bilim adamları, Cleopatra'nın, güzelliğini idrarla karıştırdığı Nil çamuruna borçlu olduğunu söylüyor (Özata, 2009: 70).

Kendi kendine "Güzellik uğruna bu kadar fedakârlığı yapar mıydım acaba?" şeklinde bir soru sormak kaçınılmazdır. Bu sorunun cevabı ise kişiden kişiye, zamandan zamana ve psikolojiden psikolojiye değişmektedir. Kimilerinin güzel olmak, Güzellik Kraliçesi olmak uğruna kesinlikle bu tür fedakârlıklar yapabileceğini, kimilerinin ise asla böyle bir fedakârlığa katlanmayacakları da aşikârdır.

2.1.3. Türkiye'de Kuaförlüğün Tarihi

Türkiye'de saç biçimleri eski tarihçi ve ustalarca şöyle anlatılır; Fransa saraylarında kraliçeleri giydiren, süsleyen yardımcıları vardı, bunlara **"dam döner"**ler denirdi. Kraliçe ve saray kadınlarına giyim ve saç tarama, makyaj gibi süslemelerde yardım eden bu kadınlardan zamanla Türkiye'ye de gelenleri oldu. Bunlardan bilinenlerden bir tanesi **Melkon** adında bir ermenidir, 1720 yılında Paris'ten İstanbul'a gelmiştir. Saraydan ve İstanbul'dan çok memnun kalan Melkon, yaşamını İstanbul'da devam ettirir. Çocukları olur, onlar da aynı mesleği devem ettirirler; nesilden nesile berberlik mesleğini sürdürürler. Bu gelenek Beyoğlu'nda Lebon Pasajı'nda 1968'e kadar devam etmiştir. Geçmişte Türk kadınının topuklarına kadar uzanan saçlarından, kaşlarından, gözlerinden ilk olarak söz edilirdi, ikinci Sultan Mahmut zamanında işte bu dam dönerler, saray kadınlarını süslerlerdi. Türk kadını modayı takibe Avrupalı hanımları örnek alarak, alın kısmında dolgun top şeklinde kâkül kesmekle başlamıştır.

Sonraları uzun saçları ensede toplamaya, süsleme olarak elmas işlemeli taraklar, iğneler ile tepe topuzları yapılmıştır (Serter, 2003: 18).

18. yüzyılda II. Sultan Mahmut ve Lale devrinde Türk kadını saç tuvaletinde Avrupa modellerinden örnekler alarak alın üstüne Avrupa kesimi top kaküller salınmış, uzun saçlar ense üstünde başın arkasında ve tepesinde topuz yapılmış ve bu topuzlar güzel hatlı elmas taraklarla süslenmiştir. 1888'de İstanbul'da "Mukadderat" adında bir dergi yayımlandı. Bu dergi Osmanlı saray kadınına yeni bir çehre getirdi. Peçe atılmaya, baş açılıp saçlar biçimlenmeye başladı. Kadının özgürlük kazanmasının bir simgesi olarak Cumhuriyet gazetesinin 1929 yılında "Türkiye'de güzellik yarışması yapılmalıdır" diye ortaya atmış olduğu öneri benimsenmiş ve o yıl yapılan güzellik yarışmasında Feriha Tevfik Hanım, 1930'da Mübeccel Namık Hanım, 1931'de Naşide Saffet Hanım ve 1932 yılında yapılan yarışmada da Neriman Halis Hanım Türkiye Güzellik Kraliçesi seçilmişlerdir (Erkan ve Güngör, 1996: 6).

Kadın berberliğinin İstanbul'dan başlayarak Türkiye'de yayılması şöyle olmuştur. 1917 yılında Rusya'da ihtilalle başlayan savaşın bitmesinden sonra, İstanbul'a kaçıp gelen dört kadın berberinden ikisi Beyaz Rus "Maks" ve "Jorj", diğer ikisinden biri Alman "Sezar" ve diğeri de Fransız "Blazi" idi. O yıllarda İstanbul'da kadın berberinin sayısı 10'u geçmiyordu. İstanbul'un meşhur kadın berberi Blazi'nin çırağı olan Marsel, o yıllarda büyük başarı gösterip üne kavuştu. Ekmeğin okkasının 10 kuruş olduğu o zaman Marsel'in günlük kazancının 450 lira olduğu tahmin ediliyordu. Marsel'in İstiklal Caddesi'ndeki dükkânında 30 kişilik personel çalışırdı. 1929 yılında Ankara'ya ilk gelen kadın berberi Petro Vasiliç idi. Petro daha sonra Türk vatandaşı olarak "Şükrü Moray" adını almıştır. Ankara'da Şükrü Moray'dan başka kadın berberi olarak Hakkı Gürkan, Mustafa Süsler, Rıdvan Şiraz, Jan Rossie, Niyazi Kurgun, Celal Çınar, Fikri Erbaş ve diğerleri, İzmir'de ise Şükrü Akan, Hasan Vardar, Yaşar Vicdanlı ve Bedri Öztoprak ile daha birçok ustaların verdiği hizmetlerle 60 yıldan bu yana Türkiye'de kuaförlük sanatı bugünkü seviyesine ulaşmıştır (Erkan ve Güngör, 1996: 7).

2.1.4. Coğrafya, Bölge ve Dönemlere Göre Süslenme Şekilleri ve Efsanevi Güzeller

Süslenme şekillerine, tarzlarına bakmak istediğimiz zaman Cleopatra kadar eskiye gitmeyip daha yakın zamanlardaki ünlü güzellerin tarzına bakacak olursak bazı ünlüleri ve süslenme şekillerini şöyle sıralayabiliriz.

2.1.4.1. Marilyn Monroe: Efsanevi güzel sarışın Marilyn Monroe, 1947'de California güzeli seçildikten sonra oyuncu olmaya karar verdi ve 16 yıl süren oyunculuk hayatında 29 filmde rol aldı. 36 yaşında hayatını kaybeden efsanevi sarışının güzelliği, tarzı, dişiliği ölümünden 42 yıl geçmesine rağmen hala dilden dile dolaşmaktadır. Muhteşem görüntüsünü farklı makyaj teknikleri ile birleştirerek unutulmaz olmuştur (Aydın, 2004: 57).

2.1.4.2. Çingene: Çingeneler, anavatanları olan Hindistan'dan dokuzuncu yüzyılda göç ederek Yunanistan'a gelmiş ve burada uzun yıllar yerleşik bir hayat yaşadıktan sonra Balkanlar'a yayılmışlardır. 15. yüzyılda İspanya'ya ulaştılar. Çingene kelimesi İspanyolcada "egitanos" olarak geçmektedir. Müzik ve dans, Çingenelerin yaşam tarzının en önemli iki öğesidir. Kıyafetlerinde göz alıcı renkler kullandıklarından, canlı pembe Çingene pembesi olarak isimlendirilir. Kırmızı uğurlu renk, yeşil ise Çingeneliğin rengi olarak bilinir. Çingene kadınları, genellikle uzun siyah saçları, rengârenk aksesuarları ve göz alıcı renklerde giysileri ile belleğimize yerleşmiştir (Aydın, 2004: 59).

2.1.4.3. Hint Kadını: Sürmeli gözler, halhal takılmış ayak bileklerindeki zarafet, kollardaki çok sayıda bilezik, el ve ayaklara Hint kınasıyla yapılmış değişik motifler, farklı renklerde hızmalar… Koyu renk tenlerinin üstüne düşen uzun siyah saçlar, vücutlarına sardıkları renkli ipek kumaşlar, beli açıkta bırakan bluzlar, rengârenk işlenmiş etek ve şalvarlar… Bu kadar şatafat ve renk cümbüşünün içinde yakalanan estetik görünüm Hint kadınlarının güzelliklerine güzellik katmıştır (Aydın, 2004: 61).

2.1.4.4. Osmanlı Kadını: 19.yüzyılda yaşayan Osmanlı kadınları, özel günler ya da kına gecelerinde bindallı tekniği ile sarı renkte sırma ve sim işlenmiş sümbüllü, dallı, çiçekli kadife kaftanlar giyerlerdi. Altın paralı başlıklar, başlığın üstünde de kandilli yazması ile bellerinde altın Trabzon (telkari) kemeri… Ayaklarına giydikleri çediklerine, sırma işlemeli çiçek motifleri yerleştirirlerdi. Anadolu'nun bazı bölgelerinde, kına ile yüzlerine değişik şekiller çizerlerdi. Yüzyıllar içerisinde Osmanlı giyim ve güzellik sanatındaki kadınların bakıma, süse ve güzelliğe olan düşkünlüğü bütün dünya tarafından bilinmektedir (Aydın, 2004: 63).

2.1.4.5. Kızılderili: Kızılderililerin tarihine bakıldığında, 19.yüzyıla kadar uzanan bir geçmiş çıkıyor karşımıza… Dumanla iletişim kurmuş bir ırk. Uzakdoğu'nun icadı sanılan tütsünün gerçek mucitleri. Özgürlüklerinden ödün vermeyen ve özgürlük adına, anaları olarak saydıkları toprakları için birçok savaşlara girmiş ve ezilmiş olan toplum… Hisleri, duyguları, yüreği ile düşünen Kızılderililer süslenmek için değil, değişik amaçlarla yüzlerini boyarlardı. Kızılderili kadını, siyah uzun saç örgüsünün içine farklı tüyler takardı. Aynı zamanda kendi ördükleri, alınlarındaki bantların kenarlarına da bu tüylerden eklerlerdi (Aydın, 2004: 65).

2.1.4.6. Geyşa: Geyşalık, 1600-1868 yılları arasında dansçı ve şarkıcı erkeklerin "kabuki" tiyatrosunda ortaya çıkardığı, zamanla sadece kadınların yapmaya başladığı bir meslek ve gelenektir. Temel olarak geyşalarda (geisha) aranan özellikler, güzellik ve gençlikten çok, tatlı dil, bilinen sanatları icra etmek, çay seremonisini yapmayı bilmek ve özel eğitim almış olmaktır. Geleneksel kimonosu, topuzu, beyaza boyanmış yüzü, pembe yanakları, kırmızı ruju ile Japon kültüründen şirin geyşa karakterini herkes bilir (Aydın, 2004: 67).

2.1.4.7. Çarliston Dönemi: 1920'li yılların sonlarına doğru, savaşın yıkıcılığının dünya insanlarını fazlasıyla yıprattığı bir zamanda, dans ve müzik unutulmak istenen savaş acılarına merhem olmuştu. Josephine Baker 1924 yıllarında adeta patlayan "Çarliston" dansının öncülerindendir. 1920 yıllarında kadınlar

feminen karakterlerle saçları ve etek boylarını kısaltarak, özgür bir şekilde sokaklarda sigara içmeye ve abartılı, renkli makyajlar yapmaya başlamışlardı. O dönemin bütün kadınları saçlarına taktıkları bantlarla ve koyu makyajları ile frapan, seksi, hareketli bir döneme öncülük etmişlerdir (Aydın, 2004: 69).

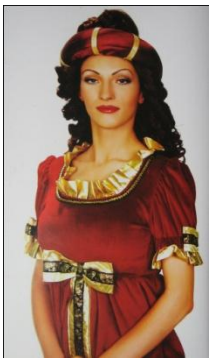
2.1.4.8. Nefertiti: M.Ö. 14. yüzyılda yaşayan, isminin kelime anlamı "gelen en güzel" olan Nefertiti; güzelliği, zarif boynu ve ince kemik yapısı ile tarihe iz bırakmış bir Mısır kraliçesidir. Çamur ve yasemin banyolarına, aynı zamanda çeşitli bitki özlerinin yağları ile vücut bakımı yapmaya önem verdiği bilinmektedir. Nefertiti'nin bilinen büstünden yola çıkarak, aksesuarları, inancı ve gücü temsil eden güzellerin en güzeli…(Aydın, 2004: 71).

2.1.4.9. Cleopatra: Güzelliği, onuru, gücü, zekâsı ve ülkesine duyduğu sevgi ile tarihe ismini kazıyan Mısır kraliçesi Cleopatra… Güzel olmak ve güzelliğini korumak için çeşitli bitkilerle cilt maskeleri uygulayan, birçok bitki reçinesinden oluşturduğu esanslarla masaj yaptıran Cleopatra'nın daha o yıllarda süt asidinin ciltteki faydalı yönlerini keşfettiği söylenebilir. Saçları, kostümü, aksesuarları ile bir bütün olmuştur Cleopatra…(Aydın, 2004: 73).

2.1.4.10. Barok Ve Rokoko: Roma'da 17. yüzyılda bütün sanat dallarında, görülen bir eğilim. Roma'da başlayan barok, daha sonra Fransa'da kök saldı. 18. yüzyılın başlarında Barok'un görkeme verdiği önemin yanı sıra, rokokonun zarafeti ön plana çıkmıştır. Fransa'da rokoko estetik ve yaratıcılığın ifadesidir. Bu dönem kadınları, yüzlerini beyaz zehirli pudralarla örterek dudaklarını kırmızıya boyar, yanaklarına güzellik benleri yaparlardı (Aydın, 2004: 75).

2.1.4.11. Animasyon: Makyaj sadece güzelleşmek için değil aynı zamanda eğlence amaçlı ve çeşitli tiplemeler yaratmak için de (animasyon ve tiyatro için) farklı tekniklerde kullanılabilir. Örneğin aslan, uzaylı ve palyaço tiplemeleri… Özellikle çocuklara yönelik organizasyonlarda bu tip makyaj uygulamalarına çok sık rastlanır (Aydın, 2004: 79).

2.1.4.12. 1800'lü Yıllardan Fransız Kostümleri: 1800'lü yıllarda, Fransız saray fertleri ve asilzadeler kıyafetlerinde ağır kalın kadife kumaşlar kullanırlardı. Robadan kesimli, göğüs altında kurdelelerle süslenmiş, ayak bileğine kadar inen, karpuz kollu modelleri tercih ederlerdi. Kasnak şeklinde, doldurulmuş, seçtikleri kıyafetin renginde özel başlıklar takarak, saçlarını bukleli bırakırlardı (Aydın, 2004: 81).

2.1.4.13. Hippiler: 1970'li yılların çiçek çocukları ve hippileri. Tığ işi çantalar, örgü elbiseler, mini etekler, bol paçalı pantolonlar, renk cümbüşü kıyafetler, uzun örgülü saçlar ve takma kirpikler. 1970 yıllarında neredeyse hiç allık kullanılmazdı. Alt ve üst kirpik diplerine kalın eye-liner çekilerek, gözler fazlası ile belirginleştirilirdi (Aydın, 2004: 83).

2.1.4.14. Mısır Erkeği: Eski Mısır uygarlığında, insanlar iklimin sıcak olmasından dolayı kıyafetlerinde açık renk ve ince dokumalı keten kumaşları tercih ederlerdi. Genç erkekler kısa keten etek giyerlerdi. Yaşlı erkekler de etek boyu daha uzun olan kıyafetleri seçerlerdi. Kimi erkekler ise saçlarını tıraş edip, peruk takarlardı. O dönemde Mısırlılar makyajın ışığı kırarak gözleri koruduğunu düşünürlerdi. Öğütülerek toz haline getirilmiş madensel tuzlardan elde ettikleri göz boyalarını su veya yağ ile karıştırdıktan sonra göz etraflarına sürerlerdi (Aydın, 2004: 85).

2.1.4.15. Brigitte Bardot: 28 Eylül 1934 yılında Fransa'nın Paris kentinde doğan Brigitte Bardot, 15 yaşında şarkıcı olmaya karar verdi. Ancak, model oldu. Elle dergisine kapak olduktan sonra ünlenen Bardot, ilk filmini 18 yaşında çevirdi. Sinema amaçlı yola çıkıp model olarak güzelliği ile dillere destan olmuştur (Aydın, 2004: 89).

2.1.4.16. Arap Kadını: Arap kadınlarının bakıma ve makyaja olan düşkünlükleri dünyaca ünlüdür. Yüzlerine değişik şekillerde çizdikleri figürler ve gözlerine çektikleri rastıklar da öyle. Giydikleri rengârenk kostümleri ve aksesuarlarıyla adeta kapalı dünyalarının içinde ışık yakalamak ister gibidirler. Bakıma ve makyaja olan düşkünlüklerini ancak evlerinde sergileyebilirler (Aydın, 2004: 91).

2.1.5. 1960'lı Yıllarda Türkiye'de Moda Olan Saç Ve Makyaj Tarzı

O yıllarda bütün dünyada cilla stili saçlar çok popülerdi. Şerit şeklinde takma kirpikler, kalın eyeliner ve koyu renk rujlar o dönemin vazgeçilmez makyaj tarzıydı. Bu makyaj tarzı ve saç modelleri günümüzde yeniden moda olabiliyor (Aydın,2004: 95).

2.1.6. Makyajın İncelikleri

1. Gözaltı morlukları ve ciltteki sivilce gibi durumları kamufle edin.
2. Ten renginizin bir ton koyusu fondöten kullanarak (pate veya likit) nemli süngerle sürün.
3. Krem veya likit ruj kullanıyorsanız, elmacık kemiklerinizin üzerine parmakla, temiz bir fırçayla veya nemli bir süngerle, saç çizgisine doğru aşağı yukarı dağıtarak tatbik edin.
4. Yarı şeffaf pudrayı, pudra tamponu, ponponu veya fırçasıyla, kuru bir kozmetik süngeriyle veya bir parça pamukla bütün yüzünüze ve boynunuza dağıtın.
5. Kaşları bir kalemle veya kaş fırça tarağıyla (veya eski bir diş fırçası) düzeltin ve şekil verin. Kaşları pudralayın ve tekrar fırçalayın.
6. Kalemle göz hatlarını belirginleştirin (eğer bu yüz ifadenizin bir parçasıysa), çizgiyi bir fırça veya pamuk parçasıyla yumuşatın.
7. Pudra şeklindeki göz farlarını, bir fırça veya süngerle renkler birbiri üzerine gelecek ve yumuşak, gölgeli bir etki meydana getirecek şekilde sürün. Eğer krem ve kalem şeklinde far kullanıyorsanız, birbirine geçişleri yumuşak olacak biçimde sürün ve tespit etmek için üzerini pudralayın.
8. Birinci kat rimeli uygulayın, kurumaya bırakın ve ikinci katı uygulamadan önce kuru bir fırça ile kirpikleri ayırın.
9. Dudak kalemiyle dudak hatlarını belirginleştirin ve üzerini tekrar pudralayın. Bir dudak fırçasıyla içini boyayın, daha uzun süreli etki için kurutma kâğıdıyla kurutun ve tekrar uygulayın.
10. Son olarak, geniş bir allık fırçasıyla elmacık kemikleri elmacık kemikleri, şakaklar ve çene hattına allık pudrası uygulayarak genel bir kızarıklık elde edin. Zarif ve etkili genel bir görünüm için, yüzünüzdeki renklerin kıyafetlerinizle uyumlu olmasına gayret edin (Corci, 2001: 7).

2.1.7. Kıyafet Rengine Uygun Far Seçmek

Kıyafetinizin renkleri her zaman için makyajınızın renklerini seçmede ilk sırada yer alır ve hangi tonları kullanacağınızı belirler. Her bayan makyaj malzemesi satın almadan önce gardırobunda bulunan kıyafetlerinin rengini göz önünde bulundurarak, uygun tonlarda makyaj malzemelerini tercih etmelidir. Doğru renk yelpazesini yakaladığınız zaman makyajdaki mükemmel görüntüyü elde etmiş olursunuz (Aydın, 2004: 20).

Tablo 1: Saç ve Ten Rengine Uygun Makyaj Renkleri

SAÇ VE TEN RENGİ	RUJ	ALLIK	FAR	FONDÖTEN
SARIŞINLAR VE BEYAZ TENLİLER	Tarçın, kiremit, pembe, bej, narçiçeği, somon	Bronz, şeftali, pembe, toprak rengi	Altın sarısı, bakır, mürdüm	Ten rengiyle uyumlu renkler
KIZIL SAÇLILAR	Vişneçürüğü, kırmızı, bordo, mor	Toprak rengi, şeftali, kiremit	Bakır, sarı, siyah, mürdüm, yeşil, mor	Ten renginden bir ton daha koyu
BEYAZ SAÇLILAR	Kostümle uyumlu canlı renkler kullanılmalı	Toprak ve yumuşak renkler	Pastel renkler, mat uçuk pembeler	Ten rengiyle uyumlu renkler
ESMERLER	Kırmızı, bordo, pembe, vişneçürüğü, Çingene pembesi	Yumuşak ve orta bir renk	Sarı, toz pembe, gri, siyah, leylak, mürdüm, mavi, yeşil	Ten rengiyle uyumlu renkler
ASYALILAR	Pembe, yavruağzı, narçiçeği	Orta renk grubu	Toz pembe, su yeşili, gri, nefti yeşil, toprak renkleri	Ten rengiyle uyumlu renkler
KUMRALLAR	Renk yelpazesinin tümü	Orta renk grubu	Renk yelpazesinin tümü	Bir ton açık veya koyu fondöten
SİYAHLAR	Mat renkler, şeffaf parlatıcılar, pastel tonları	Şeftali, pembe, toprak rengi	Pembe, sarı, gri, mavi, hardal, siyah, mürdüm, su yeşili, yavruağzı	Cilt rengi ile orantılı fondöten ve transparan pudra

(Aydın, 2004: 21)

2.1.8. Saç Bakımı

Kadın güzelliğinde en çok sözü edilen ve "kadının en kıymetli süsü" diye bilinen saçlar, elbette ki bakım ve ihtimam sayesinde sağlık, canlılık ve güzelliğini koruyacaktır. Kadının yaşamında ve güzelliğinde böylesine önemli yeri olan saçların bilinçli ve ciddi bir bakıma ihtiyacı vardır. Bilinmesi ve mutlaka uygulanması gereken saç bakım kuralları şunlardır (Erkan ve Güngör, 2006: 48):

Tablo 2: Saç Bakım Tablosu

SAÇIN TİPİ	EKSİK NE?	FAYDASI NE?	NEREDE BULUNUR?
Kuru ve Cansız Saçlar	A vitamini	Saç köklerini güçlendirir ve saçları parlak ve yumuşak hale dönüştürür.	Balık, deniz ürünleri, yumurta, yeşillik, ciğer
	C vitamini	Saç köklerindeki kan dolaşımını hızlandırır.	Narenciye, çilek, maydanoz, ıspanak, bezelye, patates
	E vitamini	Saç sağlığını korur ve oksijenin kana karışmasına yardımcı olur.	Yeşillik, pilav, bitkisel yağlar
Zayıf Dökülen Saçlar	Proteinler	Saçların temel besini.	Et, tavuk, balık, yumurta, jelatin
	A vitamini	Saç köklerini güçlendirir ve saçları parlak ve yumuşak hale dönüştürür.	Balık, deniz ürünleri, yumurta, yeşillik, ciğer
	B vitamini	Hücrelerin faaliyetini hızlandırır ve saçların çıkmasını sağlar.	Ciğer, soya yağı, bitkisel yağlar, bira mayası
	C vitamini	Saç köklerindeki kan dolaşımını hızlandırır.	Narenciye, çilek, maydanoz, ıspanak, bezelye, patates
	Demir	Saçlara oksijen taşıyan alyuvarları kontrol eder.	Kanlı et, balık, kayısı, şeftali, sarımsak, mercimek, deniz ürünleri, ceviz
	İyot	Proteinlerin üretimini etkileyen tiroit bezlerinin dengesini korur.	Balık
Yağlı ve Renksiz Saçlar	B vitamini	Hücrelerin faaliyetini hızlandırır ve saçların çıkmasını sağlar.	Ciğer, soya yağı, bitkisel yağlar, bira mayası
	Bakır	Saçların renk kazanmasını sağlar.	Yumurta, fındık, ciğer
Kepekli Saçlar	B vitamini	Hücrelerin faaliyetini hızlandırır ve saçların çıkmasını sağlar.	Ciğer, soya yağı, bitkisel yağlar, bira mayası
	C vitamini	Saç köklerindeki kan dolaşımını hızlandırır.	Narenciye, çilek, maydanoz, ıspanak, bezelye, patates

(Erkan ve Güngör, 2006: 50)

2.2. İlgili Araştırmalar

Çalışan bayanların süslenmeye bakış açıları ve süslenmede kullandıkları yöntemleri belirlemeye yönelik doğrudan kaynağa rastlanmamıştır. Konuyla dolaylı ilgisi bulunan bazı yayınlar bulunmaktadır. Bunlardan önemli görülenler aşağıda özetlenmiştir:

Yapılan literatür taraması sonucunda, araştırma konusu ile ilgili doğrudan veya dolaylı olarak ilgili araştırmalara rastlanmış olup, bu araştırma sonuçlarının özeti aşağıda verilmiştir.

Naskali Emine Gürsoy, (2004), **"Saç Kitabı"** adlı kitapta eski Türklerde saç şekilleri, tarihi metinlerde saç ve sakal kültürü, Güney Sibirya'da Göktürk taş heykellerinde saç, bıyık ve sakal şekilleri, Moğol öncesi dönemde Türklerin saç şekilleri, Türk tarihinde saç biçimleri, Bektaşi geleneğinde saç, Türk toplumunda saçın anlamı, kadın kuaförlerinin gündelik hayattaki yeri: İstanbul örneği, büyüler ve rüya yorumlarında saç, sakal ve bıyık, Osmanlı kadın dergilerinde saç modası gibi birçok konudan ayrıntılı olarak bahsetmektedir.

Aydın Ayşe, (2004), **"Güzelliğin Sırrı Adım Adım Makyaj Teknikleri"** adlı kitapta kozmetiğin ve makyajın hayatımızdaki yeri, kozmetik ve makyajın tarihsel evrimi, makyaj ve renkler, makyaj sanatçısında kıyafet ve hijyen, makyajda kullanılan malzemeler, makyaj sıralaması, göz rengine uygun far, rimel ve eyeliner seçimleri, kıyafet renginize en uygun olabilecek far renkleriniz, saç ve ten rengine uygun olan makyaj renkleri, yüz şekillerini belirleme, göz ve dudak makyajı, makyaj çeşitleri, karakter makyajları, adım adım makyaj, geçmiş yıllardan günümüze gelene kadar Osmanlı Devleti'nden Mısır'a kadar tüm dünyada insanların uyguladıkları güzellik reçeteleri gibi konulardan detaylı olarak bahsederek geniş bir konu yelpazesi sunmaktadır.

Şenol Aysel, (2002), **"Kozmetiğe Giriş"** adlı kitapta kozmetiğin tarihçesi, hijyen, renk bilgisi, cildin genel özellikleri, cilt tipleri, cildin iç yapısı, cilt sorunları ve nedenleri, akne-sivilceler, cilt temizleme, kuruluk ve nemlendirme, kırışıklıklar,

vitaminler, mineraller, hormonlar, cilt bakımı, temel ürün teknolojisi, kremler ve losyonlar, nemlendiriciler, banyo köpükleri, makyaj ürünleri, yüz şekilleri, saçlar, saç sorunları, saç bakım ürünleri, şampuanlar, saç boyaları, diş, diş eti hastalıkları, tırnak, parfümlerin tarihçesi, koku ve koku maddeleri, kimyasal koruyucular gibi birçok konudan detaylı olarak bahsetmektedir.

Erkan Ahmet ve Güngör İbrahim, (1996), **"Modern Kuaförlük Sanatında Eğitim"** adlı kitapta dünyada ve Türkiye'de kuaförlüğün tarihçesi ve geçirdiği evreler, meslek hayatını ve insan ilişkilerini olumlu yönde etkileyebilecek davranışlar, iyi meziyetlere sahip bir kuaför nasıl olmalıdır, cilt ve saç hakkında teorik bilgiler, kullanımında dikkatli olunması gerekli bazı kimyasal maddeler ve saç kozmetik ürünleri, saç yıkama, saç kesme ve ondüle teknikleri, permanant ve defrizede teknik bilgiler, renk bilgisi, kimyasal madde oksijen ve dekolore tekniği, saç boyası ve boyama teknikleri, meş ve röfle, manikür ve pedikür, peruk ve takma saçlar, iş kazaları ve işyeri güvenliği, mesleki kuruluşların tarihçesi gibi konular hakkında ayrıntılı bilgi verilmektedir.

Özata Seval, (2009) **"Yerli ve Yabancı Kitap ve Kapaklarındaki Cleopatra Resimlerinin Bayan Saç Tasarımları Üzerindeki Etkisinin Değerlendirilmesi"** adlı Yüksek Lisans tezinde; eski Mısır tarihi genel bilgileri, Mısır coğrafi özellikleri, kültür ve medeniyet, edebiyat ve sinemada Cleopatra, Cleopatra'nın güzellik sırları, eski Mısır Dönemi Son Firavunu Cleopatra'nın Yerli ve Yabancı Kitap Kapaklarındaki resimlerinin saç tasarımını, giyim modellerini, aksesuarlarını, müzik anlayışını, o dönemin önemli siyasi olaylarını, sosyal-kültürel ekonomik yapısını, saç modellerini (şekil-biçim-renk), dönemin tarihi, mimari yapısını bu ana konu çerçevesinde mısır kadınlarının kimlik oluşturma süreçleri hakkında detaylı bilgi verilmiştir.

Yıldırım Ülfet, (2009) **"Antik Dönemde Kadın ve Süslenme"** adlı Yüksek Lisans tezinde; Antik Dönemde kadınların süslenmesi üzerine yapılan çalışma, Yunan ve Roma odaklıdır. Ancak, bu kültürleri etkileyen Akdeniz coğrafyasındaki Mezopotamya, Mısır, Minos ve Etrüsk gibi daha eski toplumlara da kısaca değinilmiş, Yunan ve Roma kadınlarının giysi türleri, saç biçimleri, takılar ve anlamları, bu toplumların kozmetik anlayışları gibi konulardan bahsetmektedir.

Tosundur İlknur, (2002) **“Kamuflaj Makyaj Yöntemleri ve Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma”** adlı Master Tezinde; deri, derinin yapısı ve özellikleri, deri seviyesinde olan, dışarıdan gelen boya maddeleri ile oluşan, deri seviyesinden kabarık olan ve normal yapı deri elemanlarının bozulması ile olan hat ve renk kusurları, plastik cerrahi sonrası yüzde oluşan kontrendikasyonlar, makyajın tarihsel gelişimi, kamuflaj makyaj kozmetikleri, dekoratif makyaj için kullanılan kozmetikler, kamuflaj makyaj teknikleri, kamuflaj makyaj uygulama ortamının taşıması gereken özellikler, kamuflaj makyaj uygulanan durumlar ve yöntemleri, kamuflaj makyaj uygulamaları sırasında veya sonrasında karşılaşılabilecek sorunlar gibi konular araştırılıp uygulanarak detaylı bir bilgi birikimi sunulmuştur.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, evreni, örneklemi, veri toplama aracı ve teknikleri, verilerin analizi ve değerlendirilmesi aşamalarında yapılan çalışmalara ilişkin bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırma; tez çalışması kapsamında araştırmanın örneklem grubunu oluşturan Antalya ilinde bulunan çalışan bayanların süslenmeye bakış açılarını ve süslenmede kullandıkları yöntemleri belirlemeye yönelik olarak yapılmıştır. Bu kapsamda, Antalya ilindeki çalışan bayanların süslenmeye bakış açıları ve süslenmede kullandıkları yöntemlerin belirlenmesinde; çok sayıda kişinin görüşü alınacağından araştırmada anket survey yöntemi kullanılmış ve veri toplama aracı olarak anket formu geliştirilmiştir. Survey yöntemi "mevcut olayların daha önceki olay ve koşullarla ilişkilerini de dikkate alarak, durumları arasındaki etkileşimi açıklamayı hedef alır" (Kaptan, 1991: 60). Bu amaç doğrultusunda,

Araştırmada, Anket Surveyle toplanan nicel bilgiler yorumlanmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Türkiye'de çalışan bayanların tümü oluşturmaktadır. Örneklem grubu ise; hem araştırmacının ulaşabilme kapsamında olan, hem de turizm ile olan ilişkisinden dolayı Antalya ilindeki 115 kişilik bayanlardır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada; veri toplama aracı olarak, örneklem grubunun düşüncelerini belirlemek amacıyla anket survey yöntemi kullanılmıştır.

Alt amaçlar doğrultusunda hazırlanan anket iki bölümden oluşmaktadır. Hazırlanan anketin birinci bölümünde; örneklem grubu kapsamındaki katılımcıların demografik özellikleri ile ilgili 5 soru, uygun seçenekler verilerek düzenlenmiştir.

İkinci bölümde; katılımcıların süslenmeye bakış açılarını, süslenme hakkındaki bilgi seviyelerini, süslenirken kullandıkları yöntemlerin neler olduğunu, süslenme için harcadıkları zaman-paranın miktarını, son olarak da ayrılan zaman ve paranın kendilerini etkileme düzeyini belirlemeye yönelik 18 soru yer almaktadır.

Anketin geçerliliğini belirlemek için uzman görüşlerine (üç uzman) başvurulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda araştırmanın amacını yansıtmayan maddeler anketten çıkarılmış, iyileştirilmesi gereken maddeler üzerinde düzeltmeler yapıldıktan sonra ankete son şekli verilerek 10 kişilik pilot gruba deneme uygulaması yapılmıştır.

Anketin birinci bölümünde demografik özelliklerle ilgili 5 soru, ikinci bölümde ise süslenme ile ilgili 18 soru yer almaktadır.

3.4. Verilerin Toplanması

Geliştirilen anketten 150 adet çoğaltılmıştır. Çoğaltılan anketin bir kısmı bizzat verilmiş, bir kısmı ise ilgililere gönderilmiştir. Uygulama sonrasında Antalya ilindeki resmi ve özel kurum ve kuruluşlarda çalışan bayanlardan 115 adet anket toplanabilmiştir.

3.5. Verilerin Çözümlenmesi

Anket formunun çözümlenmesinde, SPSS sürüm 13 kullanılmıştır. Çalışan bayanların demografik özelliklerine ilişkin elde edilen verilerin frekans ve yüzde dağılımları alınmıştır.

Anket formunun çalışan bayanların süslenmeye bakış açıları ve süslenmede kullandıkları yöntemlerin neler olduğunun belirlenmesi ile ilgili soruların çözümlenmesinde, sonuçlar SPSS programına girilerek her bir maddenin frekans ve yüzde dağılımları alınmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın genel amacı doğrultusunda cevap aranan sorulara ilişkin toplanan verilerin istatistiksel analizleri sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiş, bu bulgular **alt problemler doğrultusunda** tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

4.1. Araştırmanın Kapsamında Bulunan Çalışan Bayanların Demografik Özellikleri

Araştırma kapsamına alınan çalışan bayanların medeni durumları, öğrenim durumları, çalıştıkları işyerindeki konumları ve kaç yıldır çalıştıkları ile ilgili bulgular Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 3: Demografik Özelliklerle İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımları

	Frekans (N)	**Yüzde (%)**
1. Medeni Durumları		
a) Evli	50	43,4
b) Bekâr	56	48,6
c) Boşanmış	7	6,0
d) Dul	2	1,7
Toplam	**115**	**100**
2. Öğrenim Durumları		
a) İlkokul	7	6,0
b) Ortaokul	16	13,9
c) Lise	62	53,9
d) Üniversite	28	24,3
e) Lisansüstü	2	1,7
Toplam	**115**	**100**

3. İşyerindeki Konumları		
a) Yönetici	13	11,3
b) İşçi	46	40
c) Devlet memuru	20	17,3
d) Serbest çalışan	11	9,5
e) Özel şirkette çalışan	25	21,7
Toplam	**115**	**100**
4. Kıdemleri		
a) 10 yıldan az	83	72,1
b) 11-15 yıl arası	16	13,9
c) 16-20 yıl arası	11	9,5
d) 21-30 yıl arası	3	2,6
e) 31 yıldan fazla	2	1,7
Toplam	**115**	**100**

Tabloda bayanların medeni durumları verilmektedir. Tabloya göre; bayanların %48,6'sının bekâr, %43,4'ünün ise evli olduğu anlaşılmaktadır. Bu sonuçlara göre ankete katılan çalışan bayanlar içerisinde bekâr olanlar çoğunluğu oluşturmaktadır.

Tablo 1'de araştırma kapsamına alınan çalışan bayanların; %53,9'u lise, %24,3'ü üniversite, %13'ü ortaokul, %5,2'si ilkokul, %1,7'si ise yüksek lisans öğrenimi görmüştür. Bu sonuçlara göre ankete katılan çalışan bayanlar içerisinde lise düzeyinde öğrenim görenler çoğunluğu oluşturmaktadır.

Tablonun üçüncü bölümü incelendiğinde, çalışan bayanların %38,2'sinin işçi, %20,8'inin özel şirket çalışanı, %16,5'inin devlet memuru, %10,4'ünün kamuda yönetici, %8,6'sının ise serbest meslek sahibi olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre işçi statüsündekiler çoğunluğu oluşturmaktadır.

Tablonun dördüncü bölümünden elde edilen sonuçlara göre bayanların; % 71,3'ü 10 yıldan az bir süredir çalışmaktadır. %13'ü 11-15 yıl arası, %8,7'si 16-20 yıl arası, %1,7'si 21-30 yıl arası, %0,9'u ise 31 yıldan fazla bir süredir çalışmaktadır. Araştırmaya katılan çalışan bayanların çoğunluğunun kıdeminin 10 yıldan az olduğu görülmektedir.

4.2. Çalışan Bayanların Süslenme İle İlgili Bilgi Dereceleri

Araştırma kapsamına alınan çalışan bayanlara göre süslenmenin tanımı ve süslenmenin geçmişi hakkındaki bilgileri ile ilgili bulgular Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 4: Süslenme İle İlgili Bilgi Seviyelerinin Frekans ve Yüzde Dağılımları

	Frekans (N)	**Yüzde (%)**
1. Bayanlara Göre Süslenmenin Tanımı		
a) Vücudun bazı yerlerini boyamak (dövme, makyaj, oje vb.)	2	1,7
b) Kaşlara, saçlara şekil vermek	6	5,2
c) Güzel elbiseler giymek	5	4,3
d) Takılar takmak	1	0,9
e) Hepsi	101	87,8
Toplam	**115**	**100**
2. Süslenmenin Geçmişini Bilip Bilmedikleri		
a) Evet	12	10,4
b) Kısmen	55	47,8
c) Hayır	48	41,7
Toplam	**115**	**100**
3. Süslenmenin Geçmişi Hakkındaki Bilgileri		
a) Güzellik ve bakımlılık merakının Nefertiti ile başladığını biliyorum	10	14,4
b) Cleopatra'nın ekşi süt banyoları yaptığını biliyorum	14	20,2
c) İlk insanların vücutlarını sadece korunmak amaçlı boyadıklarını biliyorum	11	15,9
d) Kozmetik ve makyajın bilinen en eski tarihinin Mısır'da başladığını biliyorum	32	46,3
e) Mısırlı erkeklerin de saçlarını tıraş ederek peruk taktıklarını biliyorum	2	2,8
Toplam	**69***	**100**

* Bilgi sahibi olduğunu belirtenlerin sayısı

Araştırmaya katılan çalışan bayanlara göre süslenmenin tanımı Tablo 2'nin ilk bölümünde yer almaktadır. Anket sonuçlarına göre araştırma kapsamında yer alan

çalışan bayanların %87,8'i süslenmeyi; vücudun bazı yerlerini boyamak, kaşlara, saçlara şekil vermek, güzel elbiseler giymek ve takılar takmak şeklinde tanımlamıştır. Çalışan bayanların %5,2'si süslenmeyi kaşlara, saçlara şekil vermek, %4,3'ü güzel elbiseler giymek, %1,7'si vücudun bazı yerlerini boyamak, %0,9'u ise takılar takmak şeklinde tanımlamıştır.

Araştırma kapsamına alınan çalışan bayanların %90'a yakını süslenmeyi tanımlarken saç, makyaj, vücut boyama, kaşlara şekil verme, elbise giyme ve takı takma gibi bütün uygulamaları bu tanımın içine almıştır. Bu sonuçtan da bayanların süslenmede hiçbir uygulamayı diğerinden ayırmadıkları, onlara göre süslenmenin başlı başına bir bütünü oluşturduğu, hiçbir öğesinin diğerinden ayırt edilmediği anlaşılmaktadır. Bunun yanında süslenme hakkında yapılan tanımlara dikkat edilirse ikinci büyük oranı kaşlara, saçlara şekil vermek oluşturmaktadır. Süslenmeyi bir bütün olarak düşünmeyip, onu ayrı ayrı ele alanlar için en önemli konunun saçlara ve kaşlara şekil vermek olduğu anlaşılmaktadır.

Tablonun ikinci bölümünden elde edilen verilere göre çalışan bayanların %47,8'i süslenmenin geçmişi hakkında kısmen bilgi sahibi iken, %41,7'si bilgi sahibi değildir. Çalışan bayanların %10,4'ü ise süslenmenin geçmişi hakkında yeterli bilgiye sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Tablodan elde edilen sonuçlara göre çalışan bayanların süslenmesine yeteri kadar dikkat ettikleri fakat süslenmenin ilk nerede ve nasıl başladığı, ilk insanların ne amaçla süslendikleri gibi süslenmenin geçmişi ile ilgili konuları sadece %40'ın üzerinde bir çalışan bayan grubu bilmektedir. %50'ye yakın oranda çalışan bayan ise bu konu hakkında kısmen bilgi sahibidir.

Tablonun üçüncü bölümünde araştırmaya katılan çalışan bayanların süslenmenin geçmişi hakkındaki bilgi seviyeleri verilmektedir. Elde edilen bulgulara göre çalışan bayanların %24,3'ü kozmetik ve makyajın Mısır'da başladığını bilmektedir. %10,4'ü Cleopatra'nın ekşi süt banyoları yaptığını, %9,6'sı ilk insanların sadece korunmak amaçlı vücut boyadıklarını, %8,7'si güzellik ve bakımlılık merakının Nefertiti ile başladığını, % 0,9'u ise Mısırlı erkeklerin de saçlarını tıraş ederek peruk taktıklarını bildiğini belirtmiştir.

Araştırma kapsamına alınan çalışan bayan grubundan süslenmenin geçmişi hakkında araştırma yaparak bilgi sahibi olanların %20'nin üzerinde bir bölümünün kozmetik ve makyajın nerede başladığını öğrenmekle işe başladıkları anlaşılmaktadır. %10'un üzerinde bir katılımcı grubu Mısır'ın Güzellik Kraliçesi kabul edilen Cleopatra'yı merak ederek onun hakkında bilgi toplamış, güzellik uğruna saatlerce süt banyoları yaptığını öğrenmişlerdir. Kozmetik ve makyajın Mısır'da başlaması nedeniyle Mısır Kraliçesi Cleopatra aynı zamanda güzellik kraliçesi unvanını da almıştır.

4.3. Çalışan Bayanların Süslenmede Kullandıkları Yöntemler

Araştırma kapsamına alınan çalışan bayanların süslenirken kullandıkları yöntemler ve süslenirken kullandıkları doğal yöntemleri öğrenme şekilleri ile ilgili bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 5: Süslenmede Kullanılan Yöntemlerle İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımları

	Frekans (N)	**Yüzde (%)**
1. Süslenirken Kullanılan Yöntemler		
a) Doğal (bitkisel) ürünleri kullanırım	20	17,3
b) Kozmetik ürünleri kullanırım	41	35,6
c) Bireysel olarak süslenirim	21	18,2
d) Uzman yardımı alarak süslenirim	2	1,7
e) Yukarıdaki bütün yöntemleri kullanırım	31	26,9
Toplam	**115**	**100**
2. Süslenirken Kullanılan Doğal Yöntemleri Öğrenme Şekilleri		
a) Gazete/dergilerde yazılanlar	25	21,7
b) Eski insanların kullandığı yöntemler	9	7,8
c) Doktorların önerdiği yöntemler	13	11,3
d) Arkadaşlarımdan duyduğum yöntemler	16	13,9
e) Özel bir yöntem yok	52	45,2
Toplam	**115**	**100**

Tablonun ilk bölümünde araştırma kapsamında yer alan çalışan bayanların süslenirken kullandıkları yöntemler verilmektedir. Tabloya göre; çalışan bayanların %34,8'inin süslenirken kozmetik ürünleri kullandığı, %26,1'inin doğal ürünler,

kozmetik ürünler, bireysel süslenme ve uzman yardımı alarak süslenme yöntemlerinin hepsini birden kullandığı, %18,3'ünün bireysel olarak süslendiği, %17,4'ünün doğal (bitkisel) ürünleri kullandığı, %1,7'sinin ise uzman yardımı alarak süslendiği elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır. Bu sonuçlara göre ankete katılan çalışan bayanların çoğunluğu süslenirken kozmetik ürünleri kullanmaktadır.

Sonuçlara bakıldığında günümüz çalışan bayanları, süslenirken daha çok kozmetik ürünleri tercih etmektedir. Bu durumda, artık kozmetik ürün üretiminin çok fazla arttığı, halk arasında merdiven altı diye tabir edilen şekilde üretilerek kolaylıkla bulunabilir duruma gelmesinin etkili olduğu düşünülmektedir. Çalışan bayanların doğal ürünler hakkında çok bilinçli olmadıkları tabloda elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır. Çalışan bayanların %17'nin üzerinde bir bölümü doğal ürünleri kullanmaktadır. Ayrıca %18'in üzerinde çalışan bayan bireysel olarak, kimseden yardım almadan süslenmektedir. Kendi imkânlarıyla ve kendi bilgisiyle süslenen çalışan bayanların da çok fazla olmadığı anlaşılmaktadır.

Tablonun ikinci bölümünden elde edilen bulgulara göre araştırma kapsamında yer alan çalışan bayanların %42,6'sının süslenirken kullandığı özel bir yöntem bulunmamaktadır. Çalışan bayanların %19,1'i kullandığı yöntemi gazete/dergilerden aldığı, %12,2'si arkadaşlarından duyduğu yöntemleri, %10,4'ü doktorların önerdiği yöntemleri, %5,2'si ise eski insanların kullandığı yöntemleri uyguladığını belirtmiştir.

Çalışan bayanların %40'tan fazlasının süslenirken özel bir yöntem kullanmadığı sonuçlardan anlaşılmaktadır. Bu sonuç da belli bir yol takip etmeden o günün şartlarında süslendiklerini göstermektedir. Sonuçlarda doktorların önerdiği yöntemi tercih eden bayanların çok az olduğu göze çarpmaktadır. Katılımcı grubu daha çok arkadaşlarından duyduğu ya da gazete/dergilerden aldığı, kulaktan dolma bilgilerle yüzlerine, vücutlarına bakım yaparak süslenmektedirler. Bu da halkımızın aslında kendilerine çok da sağlıklı olmayan yöntemlerle bakım yaptığını, süslendiğini göstermektedir.

4.4. Çalışan Bayanların Süslenmede Kullandıkları Araç-Gereçler

Araştırma kapsamına alınan çalışan bayanların süslenmede doğal gereçleri kullanma düzeyleri, süslenirken hangi doğal gereçleri kullandıkları, süslenirken yaptıkları uygulamanın ne olduğu, süslenmede en çok hangi araçları ve gereçleri kullandıkları ile ilgili bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 6: Süslenmede Kullanılan Araç-Gereçler İle İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımları

	Frekans (N)	**Yüzde (%)**
1. Süslenmede Doğal Gereçleri Kullanıp Kullanmadıkları		
a) Evet	51	44,3
b) Kısmen	52	45,2
c) Hayır	12	10,4
Toplam	**115**	**100**
2. Süslenirken Kullanılan Doğal Gereçler		
a) Tırnaklarım/ellerim için doğal bitkiler ve kına kullanırım	7	6,7
b) Saçlarım için papatya suyu ve kınayı kullanırım	6	5,8
c) Gözlerim için rastık/sürme kullanırım	16	15,5
d) Yüz/vücut için kükürtlü/doğal sabunları kullanırım	22	21,3
e) Mümkün olduğu ölçüde hepsini kullanırım	52	50,4
Toplam	**103***	**100**
** Bilgi sahibi olduğunu belirtenlerin sayısı*		
3. Süslenirken Yapılan Uygulamalar		
a) Makyaj yapıp saçıma şekil veririm	24	20,8
b) Manikür ve pedikür yaptırıp tırnaklarıma oje sürerim	3	2,6
c) Kaşlarıma şekil verip vücudumdaki fazla tüylerden kurtulurum	9	7,8
d) Güzel ve rahat elbiseler giyerim	14	12,2
e) Yukarıdakilerin hemen hepsini uygularım	65	56,5
Toplam	**115**	**100**

4. Süslenmede Kullanılan Araçlar		
a) Ayna ve tarak	17	14,8
b) Elbiseler ve ayakkabılar	19	16,5
c) Tırnak makası ve tırnak törpüsü	0	0
d) Çeşitli şekillerde saç tokası ve boncuklar	7	6,1
e) Hepsi	72	62,6
Toplam	**115**	**100**
5. Süslenmede Kullanılan Gereçler		
a) Makyaj malzemesi	18	15,7
b) Saç jölesi, sprey ve saç bakım malzemeleri	9	7,8
c) El-ayak bakım kremleri ve ojeler	4	3,5
d) Parfüm ve deodorant	13	11,3
e) Hepsi	71	61,7
Toplam	**115**	**100**

Tablonun ilk bölümünde süslenmede doğal gereçlerin kullanılma düzeyleri yer almaktadır. Ankete katılan çalışan bayanların %44,3'ünün doğal gereçleri kısmen kullandığı, %43,5'inin yeterli düzeyde kullandığı, %11,3'ünün ise süslenmede doğal gereçleri kullanmadığı görülmektedir.

Tablodan elde edilen verilere bakıldığında katılımcı grubunun doğal gereçleri kullanma düzeyi birbirine yakın seviyededir. Ancak doğal gereçleri kısmen kullananlar çoğunluğu oluşturmaktadır. Çok da az olmayan bir katılımcı grubu ise süslenmede doğal gereçleri kullanmayı tercih etmemektedir.

Tablonun ikinci bölümünde çalışan bayanların süslenirken kullandıkları doğal gereçler yer almaktadır. Çalışan bayanlardan %45,2'si tırnakları/elleri için doğal bitkiler ve kına, saçları için papatya suyu ve kına, gözleri için rastık/sürme ve yüz/vücut için kükürtlü/doğal sabunlar gibi gereçlerin hepsini birlikte kullanmaktadır. Çalışan bayanların %18,3'ünün yüz/vücut için kükürtlü/doğal sabunlar, %13,9'unun gözleri için rastık/sürme, %6,1'inin tırnakları/elleri için doğal bitkiler ve kına, %4,3'ünün ise saçları için papatya suyu ve kınayı kullandıkları elde edilen verilerden anlaşılmaktadır.

Çalışan bayanların %50'ye yakın bir bölümünün süslenmede doğal gereç kullanırken saç, tırnak, yüz gibi bir ayrım yapmadan bütün doğal gereçleri birlikte

kullandığı gözlenmektedir. Günümüzde, artık kozmetiklerin çok fazla olduğunu ve doğal ürünleri bulmanın çok zorlaştığı göz önüne alınırsa, bu sonuçların olumlu bir gelişme olduğu düşünülebilir. Katılımcı grubunun %18'in üzerinde bir bölümü ise yüzüne ve vücuduna daha fazla önem verip yüz ve vücut için doğal, kükürtlü sabunları kullanmaktadır.

Tablonun üçüncü bölümünde çalışan bayanların %55,7'sinin süslenirken makyaj, manikür, kaş aldırma/fazla tüylerden kurtulma, güzel ve rahat elbiseler giyme gibi uygulamaların hepsini birden yaptığı görülmektedir. Çalışan bayanlardan %20'sinin makyaj yapıp saçına şekil verdiği, %12,2'sinin güzel ve rahat elbiseler giydiği, %7,8'inin kaşarlına şekil verip vücudundaki fazla tüylerden kurtulduğu, %2,6'sının ise manikür/pedikür yaptırıp oje sürdüğü görülmektedir.

Çalışan bayanların büyük bir bölümü süslenmede vücut bölgelerini birbirinden ayırmadıkları gibi, bu vücut bölgeleri için kullandıkları ürünleri de ayırmamaktadırlar. %55'in üzerinde bir katılımcı grubu süslenirken bütün vücut ürünlerini de beraber kullanmaktadırlar. Ancak, vücudun genelinden özele inecek olursak genel vücut hatlarından sonra süslenmede en önemli faktörün makyaj ve saç olduğu tabladan anlaşılmaktadır. Katılımcı grubu çok fazla bakım yaparak çok süslenmese de mutlaka bir makyaja ya da saça şekil vermeye ihtiyaç duymaktadır.

Katılımcı grubunun %62,6'sının süslenmede ayna/tarak, elbise/ayakkabı, tırnak makası/törpüsü, saç tokası/boncuklar gibi araçların hepsini birden, %16,5'inin elbise/ayakkabılarını, %14,8'inin ayna/tarak, %6,1'inin ise çeşitli şekillerde saç tokası ve boncukları kullandıkları Tablo 4'ün dördüncü bölümünde görülmektedir.

Süslenmede kullanılan doğal gereçlerden sonra kullanılan araçlara bakıldığında süslenmede kullanılan araçlar da birbirinden ayrılmamaktadır. Katılımcı grubunun %60'tan fazlası ayna/tarak, elbise/ayakkabı, tırnak makası/törpüsü gibi araçların hepsini birden kullanmaktadır. Kullanılan araçların hepsinin süslenmede ayrı bir yeri ve önemi bulunmaktadır. Katılımcı grubunun bir kısmı süslenmede elbise ve ayakkabılarına daha çok önem veren ve onları tercih edenlerden oluşmaktadır. Onlara göre süslenmenin güzel elbise ve ayakkabı giymek anlamına geldiği düşünülmektedir.

Tablonun beşinci bölümünde çalışan bayanların süslenmede kullandıkları gereçler yer almaktadır. Elde edilen bulgulardan çalışan bayanların %61,7'sinin süslenmede makyaj malzemesi, saç jöle/spreyi ve saç bakım malzemeleri, el-ayak bakım kremleri/ojeler, parfüm/deodorant gibi gereçlerin hepsini birden kullandıkları anlaşılmaktadır. Katılımcıların %15,7'sinin süslenirken makyaj malzemesi, %11,3'ünün parfüm ve deodorant, %7,8'inin saç jölesi, sprey ve saç bakım malzemeleri, %3,5'inin ise el-ayak bakım kremleri ve ojeleri kullandıkları tablodan anlaşılmaktadır.

Çalışan bayanların %61'den fazlası süslenmede makyaj malzemesi, saç bakım malzemeleri, el/ayak bakım kremleri gibi gereçleri kullanmayı tercih etmektedir. Burada da yine kullanılan ürünler birbirinden ayrılmamaktadır. Katılımcı grubu için genel ürünlerden sonra en önemli ürünün makyaj malzemesi olduğu tablodan anlaşılmaktadır. Makyaj malzemesinin bayanların yaşamında oldukça büyük bir yeri bulunduğu tartışılmaz bir gerçektir. Elde edilen bulgular da bu durumu kanıtlar niteliktedir.

4.5. Çalışan Bayanların Süslenmeye Ayırdıkları Zaman ve Paranın Ekonomik Etkileri

Araştırma kapsamına alınan çalışan bayanların süslenmeye günlük ayırdıkları zaman, ayda ortalama ayırdıkları para miktarı ve ayırdıkları bu zaman ve paranın kendilerini etkileme durumları ile ilgili bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 7: Süslenmeye Ayırdıkları Zaman ve Paranın Kendilerini Etkileme Durumu İle İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımları

	Frekans (N)	**Yüzde (%)**
1. Bir Günde Süslenmeye Ayırdıkları Zaman		
a) 5 dakikadan daha az	9	7,8
b) 10 dakika	24	20,9
c) 15 dakika	34	29,6
d) Yarım saat	31	27,0
e) Yarım saatten daha fazla	17	14,8
Toplam	**115**	**100**
2. Süslenmeye Aylık Harcadıkları Para Miktarı		
a) 50 TL ve daha az	65	56,5
b) 51-100 TL aralığında	23	20,0
c) 101-150 TL aralığında	13	11,3
d) 151-200 TL aralığında	11	9,6
e) 201 TL ve üzeri	3	2,6
Toplam	**115**	**100**
3. Süslenmeye Harcadıkları Para ve Zamanın Kendilerini Etkileme Durumu		
a) Etkilemiyor. Gelirim iyi ve yeterli zaman ayırabiliyorum	20	17,4
b) Maddi olarak etkiliyor, fakat zaman açısından etkilenmiyorum	13	11,3
c) Maddi açıdan etkilemiyor, fakat yeterli zamanı ayıramıyorum	22	19,1
d) Hem maddi hem de zaman açısından kısmen etkiliyor	49	42,6
e) Hem maddi hem de zaman açısından çok etkiliyor	11	9,6
Toplam	**115**	**100**

Ankete katılan katılımcı grubunun süslenmeye ayırdıkları zaman ve paranın kendilerini etkileme durumu Tablo 5'te yer almaktadır. Tablonun birinci bölümünde; katılımcı grubunun %29,6'sının bir günde süslenmeye ortalama 15 dakika ayırdığı anlaşılmaktadır. Çalışan bayanların %27'sinin yarım saat, %20,9'unun 10 dakika, %14,8'inin yarım saatten fazla, %7,8'inin ise 5 dakikadan az zaman ayırdığı elde edilen verilerden anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan çalışan bayanların çoğunluğunun süslenmeye günde 15 dakika ayırdığı görülmektedir.

Tablodaki veriler incelendiğinde çalışan bayanların %50'nin üzerinde bir bölümü süslenmeye günde ortalama 15 ile 30 dakika arasında bir zaman dilimi ayırmaktadır. Bu durumun katılımcı grubunun çalışmasından dolayı süslenmeye fazla vakit ayıramadıklarından kaynaklandığı düşünülebilir.

Tablonun ikinci bölümünden elde edilen bulgulara göre çalışan bayanların %55,7'sinin süslenmeye aylık 50 TL ve daha az para harcamaktadırlar. Çalışan bayanların %20'sinin süslenmeye aylık 51-100 TL aralığında, %11,3'ünün 101-150 TL, %9,6'sının 151-200 TL, %2,6'sının ise 201 TL ve üzerinde para harcadıkları tablodan anlaşılmaktadır.

Elde edilen verilere göre çalışan bayanların %50'nin üzerinde bir kısmı süslenmeye aylık ortalama 50 TL ayırdıkları görülmektedir. Para miktarı arttıkça katılımcıların oranı azalmaktadır. Genel olarak katılımcılar süslenmeye çok para harcamamaktadırlar.

Tablonun üçüncü bölümünde araştırmaya katılan çalışan bayanların süslenmeye ayırdıkları zaman ve paranın kendilerini etkileme durumu yer almaktadır. Çalışan bayanların %41,7'si bu durumdan kısmen etkilenmekte, %19,1'i maddi açıdan etkilenmeyip zaman açısından etkilenmekte, %17,4'ü etkilenmemektedir. Katılımcıların %11,3'ü maddi olarak etkilenip zaman açısından etkilenmezken, %9,6'sı her iki açıdan da çok etkilenmektedir.

Süslenmeye ayrılan zaman ve paradan etkilenme durumuna bakıldığında elde edilen verilerden katılımcıların çoğunluğunun ne az ne de çok etkilenmeyerek durumdan kısmen etkilendikleri anlaşılmaktadır. Maddi açıdan ve zaman açısından etkilenen katılımcı grubu arasında çok fazla bir farkın olmadığı gözlenmektedir. Fakat katılımcıların büyük bölümü zaman açısından daha çok etkilenmektedir. %17'nin üzerinde bir katılımcı grubu ise ayrılan zaman ve paradan hiç etkilenmemekte, süslenmeye hem yeterli zaman ayırıp hem de yeteri miktarda para harcayabilmektedirler.

4.6. Çalışan Bayanlar Süslenirken Dikkat Ettikleri Noktalar

Araştırma kapsamına alınan çalışan bayanların süslenme nedenleri, süslenirken sahip oldukları düşünceler, süslenirken en çok nelere dikkat ettikleri, süslenmesini

örnek aldıkları kişinin olup olmadığı ve örnek aldıkları kişinin süslenme tarzı ile ilgili bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 8: Süslenirken Etkilendikleri Konular İle İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımları

	Frekans (N)	**Yüzde (%)**
1. Süslenme Nedenleri		
a) Başkalarına güzel görünmek için	7	6,1
b) Kendimi iyi hissetmek için	101	87,8
c) Sağlıklı olmak için	0	0
d) İnsanların hafızasında iyi bir yer edinmek için	6	5,2
e) Uzun ömürlü olmak için	1	0,9
Toplam	**115**	**100**
2. Süslenirken Sahip Oldukları Düşünceler		
a) Her zaman çok güzel olduğumu düşünürüm	43	37,3
b) Süslenmediğim zaman güzel olmadığımı düşünürüm	20	17,3
c) İyiki makyaj malzemeleri üretilmiş diye düşünürüm	1	0,9
d) Süslenmenin bazen zaman kaybı olduğunu düşünürüm	23	20
e) Tek tuşla süslenebileceğim bir teknoloji geliştirmeliler diye düşünürüm	28	24,3
Toplam	**115**	**100**
3. Süslenirken En Çok Dikkat Ettikleri Konular		
a) Makyajımın yüzüme ve giysilerime yakışıp yakışmadığına	55	47,8
b) Makyajımın ve saçımın modaya uygun olup olmadığına	5	4,3
c) Saç rengimin ve şeklinin kıyafetlerime ve bulunduğum mekâna uygun olup olmadığına	22	17,4
d) Giysilerimin beni uzun, kısa, zayıf ya da kilolu gösterdiğine	25	20,9
e) Giydiğim kıyafetlerin modaya uygun olup olmadığına	8	7,0
Toplam	**115**	**100**
4. Süslenmesi Örnek Alınan Kişiler		
a) Sinema-TV oyuncusu	7	6
b) En yakın arkadaşım	2	1,7
c) Komşum	0	0
d) Annem	1	0,9
e) Yok. Kendi tarzımı kendim yaratırım	105	91,3
Toplam	**115**	**100**

5. Süslenmesini Örnek Alınan Kişilerin Süslenme Tarzı		
a) Sade ve doğal bir görünüm	47	40,8
b) Bakımlı bir görünüm	31	26,9
c) Alımlı, çekici bir görünüm	19	16,5
d) Çocuksu ve şirin bir görünüm	6	5,2
e) Günün modasına uygun bir görünüm	12	10,4
Toplam	**115**	**100**

Tablonun ilk bölümünde ankete katılan katılımcı grubunun süslenme nedenleri ile ilgili bulgular yer almaktadır. Sonuçlara göre katılımcı grubunun %87,8'i kendisini iyi hissetmek için süslenmektedir. Katılımcıların %6,1'i başkalarına güzel görünmek için, %5,2'si insanların hafızasında iyi bir yer edinmek için, %0,9'u ise uzun ömürlü olmak için süslenmektedir. Bu sonuçlara göre ankete katılan çalışan bayanların oldukça büyük bir çoğunluğu kendisini iyi hissetmek için süslenmektedir.

Katılımcı grubunun süslenme nedenlerine bakıldığında; başkalarına güzel görünmek için süslenen katılımcı grubu %6,1 oranındadır. %90'a yakın bir katılımcı grubu ise sadece kendini iyi hissetmek için süslenmektedir.

Tablonun ikinci bölümünde ankete katılan katılımcı grubunun süslenirken sahip oldukları düşünceler yer almaktadır. Çalışan bayanların %36,5'i süslenirken her zaman çok güzel olduğunu düşünürken %24,3'ü tek tuşla süslenebileceğim bir teknoloji geliştirmeliler şeklinde düşünmektedir. Çalışan bayanların %19,1'inin süslenirken, süslenmenin bazen zaman kaybı olduğunu, %16,5'inin süslenmediği zaman güzel olmadığını, %0,9'unun ise iyiki makyaj malzemeleri üretilmiş diye düşündüğü elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır.

Bayan katılımcı grubunun büyük bir bölümünün süslenirken her zaman çok güzel olduğunu düşündüğü anlaşılmaktadır. Bayanların ruh halinde de bunun her zaman yeri olduğu herkes tarafından bilinen bir gerçektir. Bayanlar her zaman beğenilmek ve takdir edilmek isterler. Çevrelerindekiler tarafından takdir edilmek için ise önce kendi içlerinde kendilerini takdir etmeleri gerekmektedir. Bunun için kendi içlerinde her zaman çok güzel olduklarını düşünmektedirler. %20'nin üzerinde bir katılımcı grubu ise kendileri yorulmadan, tek tuşlu bir teknoloji tarafından süslenmek istemektedir.

Tablonun üçüncü bölümünde çalışan bayanların süslenirken en çok dikkat ettikleri konular yer almaktadır. Tablodan elde edilen verilere göre katılımcıların %47'si süslenirken makyajının yüzüne ve giysilerine yakışıp yakışmadığına, %20,9'u giysilerinin kendisini uzun, kısa, zayıf ya da kilolu gösterdiğine, %17,4'ü saç renginin ve şeklinin kıyafetlerine ve bulunduğu ortama uygunluğuna, %7'si giydiği kıyafetlerin modaya uygun olup olmadığına, %4,3'ü ise makyajının ve saçının modaya uygun olup olmadığına dikkat etmektedir.

Süslenme ile ilgili bütün konularda olduğu gibi çalışan bayanların süslenirken en çok dikkat ettiği şeylerin başında da makyajının yüzüne ve kıyafetlerine uygun olup olmadığı gelmektedir. Çalışan bayanların en çok makyajlarına önem verdikleri tablodan anlaşılmaktadır. Bu durumdan sonra en çok dikkat edilen konunun ise giysilerin fiziki olarak kendilerini nasıl gösterdiğinin önemi olduğu gözlenmektedir.

Tablonun dördüncü ve beşinci bölümlerinde katılımcı grubunun süslenmesini örnek aldığı kişi ve bu kişinin süslenme tarzı ile ilgili bulgular yer almaktadır. Tablodan elde edilen verilere göre, katılımcı grubunun %90,4'ünün süslenmesini örnek aldığı kişi bulunmamaktadır. Geriye kalan katılımcılardan %5,2'si süslenmede sinema-TV oyuncusunu, %1,7'si en yakın arkadaşını, %0,9'u ise annesini örnek almaktadır. Ankete katılan katılımcı grubundan %38,3'ünün süslenmesini örnek aldıkları kişinin süslenme tarzının sade ve doğal bir görünüm, %26,1'inin bakımlı bir görünüm, %15,7'sinin alımlı, çekici bir görünüm, %9,6'sının günün modasına uygun bir görünüm, %4,3'ünün ise çocuksu ve şirin bir görünüme sahip oldukları tablodaki sonuçlardan anlaşılmaktadır.

Çalışan bayanların %90'ın üzerinde bir bölümünün süslenmede kimseyi örnek almadığı, kendi tarzında, kendi istediği gibi, o gün kendisini hangi ruh halinde hissediyorsa o ruh haline uygun olarak süslendiği tabloda elde edilen verilerden anlaşılmaktadır. Günümüzde artık hayatımızın her aşamasına giren ve yaşamımızın neredeyse merkezine oturan televizyon burada da kendisini göstermekte ve çalışan bayanların %5'in üzerinde bir bölümünün süslenmede sinema-TV oyuncusunu örnek aldığı sonuçlardan anlaşılmaktadır. Kendi özel tarzındansa başka birisini örnek alan çalışan bayanların örnek aldıkları kişilerin süslenme tarzının ise genelde sade ve doğal bir görünüm olduğu görülmektedir. Bu da her zaman doğallığın ve sadeliğin daha ön planda olduğunu kanıtlar niteliktedir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde çalışan bayanların süslenmeye bakış açıları ve süslenmede kullandıkları yöntemleri belirlemek amacıyla yapılan araştırmadan çıkarılan sonuçlar ve bu sonuçlara dayalı önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

Araştırma kapsamına alınan çalışan bayana uygulanan, süslenmeye bakış açılarını ve süslenmede kullandıkları yöntemleri belirlemeye yönelik araştırma ile elde edilen bulgulardan şu sonuçlar çıkarılmıştır:

- Çalışan bayanların medeni durumlarına bakıldığında çok fazla bir farkın olmadığı gözlenmekte, fakat çoğunluğu bekârdır. Katılımcı grubunun büyük çoğunluğunun öğrenim durumunun lise düzeyinde olduğu görülmektedir. Lise öğrenim düzeyinden sonra çoğunluğu üniversite öğrenim düzeyi oluşturmaktadır. Çalışan bayanların çoğunluğu çalıştığı işyerinde işçi statüsündedir. Ayrıca araştırma kapsamındaki çalışan bayanlardan büyük çoğunluğu 10 yıldan az bir süredir çalışmaktadır.

- Süslenmenin çalışan bayanlara göre süslenmenin tanımına gelindiğinde çalışan bayanların büyük çoğunluğu süslenmeyi “Takı takma, vücut boyama, kaşlara-saçlara şekil verme ve güzel elbiseler giyme” olarak tanımlamaktadır.

- Katılımcı grubunun süslenme nedenleri ile ilgili soruda çalışan bayanların büyük çoğunluğunun kendisini iyi hissetmek için süslenmekte olduğu sonucuna varılmıştır. Fakat az da olsa başkalarına güzel görünmek için süslenen katılımcı grubunun bulunduğu görülmektedir. Yine az bir katılımcı grubu ise insanların hafızasında iyi bir yer edinmek için süslenmektedir.

❖ Çalışan bayanların çoğunluğu süslenirken her zaman güzel olduğunu düşünürken, süslenmeye zaman ayırmak istemeyerek ya da vakit bulamayarak "tek tuşla süslenebileceğim bir teknoloji geliştirmeliler" şeklinde düşünenler de (% 24 gibi bir oran) azımsanacak miktarda değildir.

❖ Süslenmenin geçmişi hakkındaki bilgi seviyelerine bakıldığında kısmen bilgi sahibi olanlar ile hiç bilgi sahibi olmayanlar arasında fazla fark bulunmamaktadır. Fakat çalışan bayanların büyük çoğunluğu süslenmenin geçmişi hakkında kısmen bilgiye sahiptir.

❖ Süslenmenin geçmişi hakkındaki düşünceler ile ilgili soruda; çalışan bayanların çoğunluğu kozmetik ve makyajın Mısır'da başladığını bilmektedir. Bir grup çalışan bayan ise Cleopatra'nın ekşi süt banyoları yaptığını bilmektedir.

❖ Süslenmede kullanılan yöntemlere bakıldığında katılımcı grubunun çoğunluğu doğal, kozmetik, bireysel ve uzman yardımı gibi yöntemlerin hepsini birden kullanmaktadır. Çalışan bayanların süslenmede kullandığı yöntemler karşılaştırıldığında kozmetik ve doğal ürünleri kullananlar arasında çok farkın olmadığı görülmektedir.

❖ Çalışan bayanların süslenmede doğal gereçleri kullanma düzeyleri karşılaştırıldığında kullananlar ve kullanmayanlar arasında büyük bir fark bulunmaktadır. Bayanların büyük çoğunluğu doğal gereçleri kısmen kullanmakta, bu orana yakın çoğunluk ise her zaman kullanmaktadır.

❖ Çalışan bayanların büyük çoğunluğu süslenirken tırnakları-elleri için doğal bitkiler ve kına, saçları için papatya suyu ve kına, gözleri için rastık/sürme, yüz/vücut için kükürtlü/doğal sabunların hepsini birden kullanmaktadır. Bir kısmı da süslenmede yüzüne ve vücuduna daha çok önem vermektedir.

❖ Çalışan bayanların çoğunluğunun süslenirken özel bir yöntemi bulunmamaktadır. Bunun yanında çalışan bayanların bir bölümü kullandığı özel yöntemleri gazete/dergilerden ya da arkadaşlarından öğrenmektedir. Doktorlara başvurarak sağlıklı yöntemlerle süslenen bayanlar ise %10 oranındadır.

❖ Çalışan bayanların büyük çoğunluğu süslenirken makyaj, saç, manikür-pedikür, kaşlara şekil verme-vücuttaki fazla tüylerden kurtulma, güzel ve rahat elbiseler giyme gibi uygulamaların hemen hepsini yapmaktadır. Genel olarak bütün uygulamaları yapan katılımcı grubundan sonra, bayanların çoğunluğu süslenmede makyaj ve saça daha fazla önem vermektedir. Rahatlığa ve giydiği elbisenin güzelliğine önem veren katılımcı grubu da %10'un üzerindedir.

❖ Çalışan bayanların büyük çoğunluğu süslenmede ayna-tarak, elbise-ayakkabı, çeşitli şekillerde saç tokası ve boncuklar, tırnak makası-törpüsü gibi araçların hepsini kullanmaktadır. Elbise ve ayakkabılarına daha çok önem veren katılımcı grubu da %16'nın üstündedir.

❖ Çalışan bayanların büyük çoğunluğu süslenmede makyaj malzemesi, saç jöle-spreyi, el-ayak bakım kremleri ve ojeler, parfüm-deodorant gibi gereçlerin hepsini kullanmaktadır. Çalışan bayanlardan yaklaşık % 16'sı süslenirken makyaj malzemesi kullanırken, % 11'i parfüm ve deodorant kullanmaktadır.

❖ Çalışan bayanların çoğunluğu süslenmeye günde ortalama 15 dakika ile 30 dakika arasında bir zaman dilimi ayırmaktadır.

❖ Katılımcı grubu süslenmeye ayda ortalama 50 ile 200 TL arasında para harcamaktadır.

❖ Çalışan bayanların çoğunluğu süslenmeye ayırdıkları para ve zamandan kısmen etkilemektedir. Maddi ve zaman açısından etkilenenler karşılaştırıldığında arada çok büyük bir fark bulunmamaktadır. Fakat maddi açıdan etkilenmezken zaman açısından daha çok etkilenenler çoğunluktadır.

❖ Çalışan bayanların büyük çoğunluğu süslenirken en çok makyajının yüzüne ve giysilerine yakışıp yakışmadığına dikkat etmektedir. Çalışan bayanların diğer bir çoğunluğu ise giydiği kıyafetlerin kendisini uzun, kısa, zayıf ya da kilolu gösterdiğine dikkat etmekte, bir grup ise saç renginin ve şeklinin bulunduğu mekâna ve giydiği kıyafetlere uygunluğuna dikkat etmektedir.

❖ Çalışan bayanların büyük çoğunluğunun süslenmesini örnek aldığı birisi bulunmamakta, kendi tarzlarını kendileri belirlemektedirler. Katılımcı grubundan süslenmesini örnek aldığı birisi bulunanların örnek aldığı kişinin süslenme tarzı ise genelde sade ve doğal bir görünümü oluşturmaktadır.

5.2. Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar çalışan bayanların süslenmeye genel anlamda baktıkları, süslenme araç-gereçlerini, uygulama bölgelerini ve yöntemlerini birbirinden ayırmadıklarını göstermektedir. Çalışan bayanların süslenme hakkında fazla bilgi sahibi olmadıkları tespit edilmiştir. Bayanların süslenme konusunda daha çok bilgi sahibi olmaları ve kullandıkları yöntem ve araç-gereçleri bilinçli kullanmalarının sağlanması gerekmektedir. Bunun için yapılması gerekenler şu şekilde sıralanabilir:

- Çalışan bayanlar süslenmede kozmetiklerden ziyade doğal ürünleri kullanma, kullanılan yöntemlerin fayda ve sakıncaları, kendi cilt özelliklerine göre özel yöntemler kullanarak süslenme gibi konularda bilinçlendirilmelidir. Bunun sağlanabilmesi için bu konular ile ilgili bilgilendirme seminerleri düzenlenebilir.

- Günümüz çalışan bayanlarına süslenmede kullanılan araç-gereçler, bu araç-gereçlerin faydaları ve sakıncaları, süslenmenin püf noktaları, en doğru ve en kolay süslenme yöntemleri konularına yönelik seminer, panel ve toplantılar düzenlenebilir.

- Araştırma konusu Antalya ilindeki çalışan bayanlarla sınırlı kaldığından, kapsam genişletilerek Türkiye çapında bir örneklem grubuna uygulanabilir.

- Araştırma sadece çalışan bayanların görüşleri alınarak yapılmıştır. Çalışmayan bayanları ve erkekleri de kapsayacak bir araştırma yapılarak katılımcı grubu genişletilebilir.

- Araştırma genel anlamda süslenmeyi konu edinmiştir. Yeni bir araştırma yapılarak, süslenmenin alt basamakları ayrı ayrı ele alınıp daha ayrıntılı bir çalışma oluşturulabilir.

KAYNAKÇA

*AYDIN, Ayşe. **Güzelliğin Sırrı Adım Adım Makyaj Teknikleri**. İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 2004.

*CORCİ. **A'dan Z'ye Makyaj Teknikleri.** İstanbul: İlpress Basım ve Yayın San. Tic. Ltd. Şti, 2001.

*ERKAN, Ahmet. **Berberlik Sanatında Eğitim.** Ankara: Frapan Yayıncılık, 1995.

*GÜNGÖR, İbrahim. ERKAN, Ahmet. **Modern Kuaförlük Sanatında Eğitim**. Ankara: Frapan L.T.D. Ş.T.İ. 1996.

*KAPTAN, Saim. **Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri.** Ankara: Tekışık Web Ofset Tesisleri. 1991

*KARADUMAN, Fazilet. KARADUMAN, K. Emel. **Güzellik Uzmanları İçin Temel Ders Kitabı.** Ankara: MEB Özel Alev Güzellik Uzmanlığı Kursu. 1997

*KOÇU, Reşat Ekrem. **Türk Giyim, Kuşam ve Süslenme Sözlüğü.** Ankara: Başnur Matbaası, 1967.

*NASKALİ, Emine Gürsoy. **Saç Kitabı**. İstanbul: Bayrak Matbaası, 2004.

*ÖZATA, Seval. **Yerli ve Yabancı Kitap ve Kaynaklarındaki Cleopatra Resimlerinin Bayan Saç Tasarımları Üzerindeki Etkisinin Değerlendirilmesi.** Ankara: Gazi Üniversitesi Kuaförlük ve Güzellik Bilgisi Öğretmenliği Alanı (Lisans Tezi), 2009

*SERTER, Mesut. **Dünyada Süslenmenin Tarihi**. İstanbul: 2003

*ŞENOL, Aysel. GÜLAY, Hüner. **Kozmetiğe Giriş.** Kocaeli: Cem Ofset, 2002.

*TOSUNDUR, İlknur. **Kamuflaj Makyaj Yöntemleri ve Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma**. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Master Tezi), 2002

*Türk Dil Kurumu. (1988). *Türkçe sözlük (yeni baskı).* Ankara: TDK.

*UYSAL, Muhittin. **Peygamber Günlerinde Giyim Kuşam ve Süslenme.** Konya: Yediveren Kitap Basım, 2004.

*WATSON, Linda**. Modaya Yön Verenler**. İstanbul: Elma Basım, 2007.

*YILDIRIM, Ülfet. **Antik Dönemde Kadın ve Süslenme.** İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Arkeoloji Anabilim Dalı Klasik Arkeoloji Programı (Yüksek Lisans Tezi), 2009

*ZENGİNGÖNÜL, Nuran. **Giyimde Moda Akımları ve Öncü Tasarımcılar**. Ankara Gazi Üniversitesi Basımevi, 2001.

*http://www.ailem.gen.tr/suslenmek/default.asp

* http://www.tdkterim.gov.tr/bts/

EKLER

EK-1

ANKET FORMU

Sayın Katılımcı,

"Çalışan bayanların süslenmeye bakış açıları ve süslenmede kullandıkları yöntemler" başlıklı yüksek lisans tez çalışmasını yürütmekteyim.

Ankete vereceğiniz doğru ve objektif yanıtlar tamamen bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Bu amaç için hazırlanan anket iki bölümden oluşmaktadır.

İlk bölüm anketin uygulanacağı Antalya evrenindeki çalışan bayanların demografik yapıları ile ilgili bilgileri; ikinci bölüm ise, süslenme ile ilgili bilgiler üzerinedir.

Seçeneklerde farklı cevaplar yer almaktadır. Bu seçenekler arasından düşüncelerinizi en doğru şekilde yansıtacak olan seçeneğin yanına (x) işareti koyarak, anket soruları cevaplandırılabilecektir.

Araştırmaya gösterdiğiniz ilgi ve ayırdığınız zaman için teşekkür eder, saygılar sunarım.

Ayşe YILDIZ
Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Saç ve Güzellik Uygulamaları Alanı
Yüksek Lisans Tez Öğrencisi

BÖLÜM I

Bu bölüm, araştırmanın evrenini oluşturan çalışan bayanların demografik bilgilerini belirlemeye yöneliktir. Size uygun seçeneğin yanına (x) işareti koyunuz.

Çalışan Bayanların Demografik Bilgileri:

1. Anketi cevaplayanın medeni durumu;
   - ( ) Evli
   - ( ) Bekâr
   - ( ) Boşanmış
   - ( ) Dul

2. Anketi cevaplayanın öğrenim durumu;
   - ( ) İlkokul
   - ( ) Ortaokul
   - ( ) Lise
   - ( ) Üniversite
   - ( ) Lisansüstü

3. Çalıştığı işyerindeki konumu;
   - ( ) Yönetici
   - ( ) İşçi
   - ( ) Devlet memuru
   - ( ) Serbest çalışan
   - ( ) Özel şirkette çalışan

4. Kaç yıldır çalıştığı;
   - ( ) 10 yıldan az
   - ( ) 11-15 yıl arası
   - ( ) 16-20 yıl arası
   - ( ) 21-30 yıl arası
   - ( ) 31 yıldan fazla

BÖLÜM II

Aşağıda verilen ifadeler Antalya ilinde çalışan bayanların süslenmeye bakış açıları ve süslenmede kullandıkları yöntemlerin belirlenmesi açısından değerlendirilecektir. Görüşlere katılma durumunuzu, ilgili seçeneğin yanına (x) işareti koyarak belirtiniz.

5. Size göre süslenme nedir?

    a. Vücudun bazı yerlerini boyamak (dövme, makyaj, oje vb)
    b. Kaşlara, saçlara şekil vermek
    c. Güzel elbiseler giymek
    d. Takılar takmak
    e. Hepsi

6. Süslenmenin geçmişi hakkında bilginiz var mı?

    a. Evet
    b. Kısmen
    c. Hayır

- Cevabınız "hayır" ise 8. soruya geçiniz.

7. Süslenmenin geçmişi hakkındaki bilginiz nedir?

    a. Güzellik ve bakımlılık merakının Nefertiti ile başladığını biliyorum
    b. Cleopatra'nın ekşi süt banyoları yaptığını biliyorum
    c. İlk insanların vücutlarını sadece korunmak amaçlı boyadıklarını biliyorum
    d. Kozmetik ve makyajın bilinen Mısır'da başladığını biliyorum
    e. Mısırlı erkelerin de saçlarını tıraş ederek peruk taktıklarını biliyorum

8. Süslenirken hangi yöntemleri kullanırsınız?

    a. Doğal (bitkisel) ürünleri kullanırım
    b. Kozmetik ürünleri kullanırım
    c. Bireysel olarak süslenirim
    d. Uzman yardımı alarak süslenirim
    e. Yukarıdaki bütün yöntemleri kullanırım

9. Süslenmede kullandığınız doğal yöntemleri nereden öğrendiniz?

    a. Gazete/Dergilerde yazılanlar
    b. Eski insanların kullandığı yöntemler
    c. Doktorların önerdiği yöntemler
    d. Arkadaşlarımdan duyduğum yöntemler
    e. Özel bir yöntem yok

10. Süslenmede doğal gereçleri kullanır mısınız?

    a. Evet
    b. Kısmen
    c. Hayır

- Cevabınız hayır ise 12. soruya geçiniz.

11. Süslenirken hangi doğal gereçleri kullanırsınız?

    a. Tırnaklarım/ellerim için doğal bitkiler ve kına kullanırım
    b. Saçlarım için papatya suyu ve kınayı kullanırım
    c. Gözlerim için rastık/sürme kullanırım
    d. Yüz/vücut için kükürtlü/doğal sabunları kullanırım
    e. Mümkün olduğu ölçüde hepsini kullanırım

12. Süslenirken yaptığınız uygulama aşağıdakilerden hangisidir?

a. Makyaj yapıp saçıma şekil veririm
b. Manikür ve pedikür yaptırıp tırnaklarıma oje sürerim
c. Kaşlarıma şekil verip vücudumdaki fazla tüylerden kurtulurum
d. Güzel ve rahat elbiseler giyerim
e. Yukarıdakilerin hemen hepsini uygularım

13. Süslenmede en çok hangi araçları kullanırsınız?

a. Ayna ve tarak
b. Elbiseler ve ayakkabılar
c. Tırnak makası ve tırnak törpüsü
d. Çeşitli şekillerde saç tokası ve boncuklar
e. Hepsi

14. Süslenmede en çok hangi gereçleri kullanırsınız?

a. Makyaj malzemesi
b. Saç jölesi, sprey ve saç bakım malzemeleri
c. El-Ayak bakım kremleri ve ojeler
d. Parfüm ve deodorant
e. Hepsi

15. Süslenmeye günde ne kadar zaman ayırırsınız?

a. 5 dakikadan daha az
b. 10 dakika
c. 15 dakika
d. Yarım saat
e. Yarım saatten daha fazla

16. Süslenmeye ayda ortalama ne kadar para harcıyorsunuz?

a. 50 TL ve daha az
b. 51-100 TL aralığında
c. 101- 150 TL aralığında
d. 151-200 TL aralığında
e. 201 TL ve üzerinde

17. Süslenmeye harcadığınız zaman ve para sizi ne bakımdan etkiliyor?

a. Etkilemiyor. Gelirim iyi ve yeterli zaman ayırabiliyorum.
b. Maddi olarak etkiliyor, fakat zaman açısından etkilenmiyorum
c. Maddi açıdan etkilemiyor, fakat yeterli zamanı ayıramıyorum
d. Hem maddi hem de zaman açısından kısmen etkiliyor
e. Hem maddi hem de zaman açısından çok etkiliyor

18. Niçin süsleniyorsunuz?

a. Başkalarına güzel görünmek için
b. Kendimi iyi hissetmek için
c. Sağlıklı olmak için
d. İnsanların hafızasında iyi bir yer edinmek için
e. Uzun ömürlü olmak için

19. Süslenirken ne düşünürsünüz?

a. Her zaman çok güzel olduğumu düşünürüm
b. Süslenmediğim zaman güzel olmadığımı düşünürüm
c. İyiki makyaj malzemeleri üretilmiş diye düşünürüm
d. Süslenmenin bazen zaman kaybı olduğunu düşünürüm
e. Tek tuşla süslenebileceğim bir teknoloji geliştirmeliler diye düşünürüm

20. Süslenirken en çok nelere dikkat edersiniz?

a. Makyajımın yüzüme ve giysilerime yakışıp yakışmadığına
b. Makyajımın ve saçımın modaya uygun olup olmadığına
c. Saç rengimin ve şeklinin kıyafetlerime ve bulunduğum mekâna uygun olup olmadığına
d. Giysilerimin beni uzun, kısa, zayıf ya da kilolu gösterdiğine
e. Giydiğim kıyafetlerin modaya uygun olup olmadığına

21. Süslenmesini örnek aldığınız birisi var mı?

a. Sinema-tv oyuncusu
b. En yakın arkadaşım
c. Komşum
d. Annem
e. Yok. Kendi tarzımı kendim yaratırım

22. Örnek aldığınız ya da süslenmesine hayran olduğunuz kişinin süslenme tarzı nasıldır?

a. Sade ve doğal bir görünüm
b. Bakımlı bir görünüm
c. Alımlı, çekici bir görünüm
d. Çocuksu ve şirin bir görünüm
e. Günün modasına uygun bir görünüm